

50- 51- 52
Handelingen 53- 54- 55- 56

VLAAMSE RAAD

ZITTING
1990- 1991

Vergaderingen van mei 1991

AANLEG INDUSTRIEZONE LANGSHEEN DE GRENS TUSSEN DE GEMEENTEN
HULDENBERG EN WAVER

ACTUELE INTERPELLATIES

ACTUELE VRAGEN

INTERPELLATIES

KLEIN GEVAARLIJK AFVAL

MOEILIKHEDEN ROND HET DECREET BETREFFENDE DE BESCHERMING VAN
HET LEEFMILIEU TEGEN DE VERONTREINIGING DOOR MESTSTOFFEN

ONDERTITELING INFORMATIEVE TELEVISIE-PROGRAMMA'S

RECLAME EN SPONSORING OP RADIO EN TELEVISIE

UNIVERSITEITEN IN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

VERDRAG INZAKE DE RECHTEN VAN HET KIND

VLAAMSE ADVIESCOMMISSIE VOOR ZIEKENHUIZEN EN ANDERE VORMEN VAN
MEDISCHE VERZORGING EN BEGELEIDING

VLAAMSE BEGROTINGSCONTROLE

WERKINGSBEGROTING VAN DE VLAAMSE RAAD

Inhoud

Nr. 50 Donderdag 2 mei 1991 Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1751

Begrotingen

Indiening en verwijzing, blz. 1751

Voorstel van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 1751

Voorstel van resolutie

Indiening en verwijzing, blz. 1751

Beleidsbrieven

Indiening en verwijzing, blz. 1751

Verslagen van het Rekenhof

Indiening en verwijzing, blz. 1752

Motie

Indiening en verwijzing, blz. 1752

Verzoekschriften

Indiening en verwijzing, blz. 1752

Arresten van het Arbitragehof

Indiening, blz. 1752

Kennisgevingen van het Arbitragehof

Indiening, blz. 1752

Schriftelijke vragen

Indiening, blz. 1752

Werkgroep Ruimtelijke Ordening

Samenstelling, blz. 1752

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, aangenomen te New York op 20 november 1989

— 441 (1990-1991) — Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking, blz. 1753

Sprekers : de heer J. De Breaemaeker, verslaggever, mevrouw T. Merckx-Van Goey, Minister G. Geens

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1756

Interpellaties (Regl. art. 76)

Interpellatie van de heer E. Van Vaerenbergh tot de heer L. Waltniel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over de toekomstige woonbehoefte in Vlaams Brabant, blz. 1756

Sprekers : de heer E. Van Vaerenbergh, mevrouw A.-M. Neyts-Uytbroeck, de heer G. Janzegers, mevrouw A. Duroi-Vanhelmont, de heer Jos Bosmans, Minister L. Waltniel

Interpellatie van de heer J. Devolder tot de heer J. Lenssens, Gemeenschapsminister van Welzijn en Gezin, over de problemen binnen de rusthuissector, blz. 1764

Sprekers : de heren J. Devolder, J. Cuyvers, Minister J. Lenssens

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1770

Spreker : de heer A. Denys

Bijlagen

Vragen om uitleg

Commissie voor Welzijn en Gezondheid
Vraag om uitleg van de heer E. Van Vaerenbergh aan de heer H. Weckx, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Brusselse Aangelegenheden, over de niet-inwilliging van de aanvraag tot erkenning voor de regio Pajottenland van een dienst voor geestelijke gezondheidszorg door een Pajottenlandse instantie, blz. 1772

Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

Vraag om uitleg van de heer J. De Breaemaeker aan de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over het al dan niet in voorbereiding zijn van een decreet betreffende de zoetwatervisserij, blz. 1774

Nr. 51 Donderdag 2 mei 1991 Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1775

Actuele vragen (Regl. art. 75)

Actuele vraag van de heer H. Suykerbuyk tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over het in gedrang komen van de D. Teniers-tentoonstelling door het tekort aan personeel in het Koninklijk Museum te Antwerpen, blz. 1775

Actuele vraag van de heer H. Van Dierden tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over het beleid ten voordele van de fietsers naar aanleiding van de Week van de fietsers, blz. 1776

Actuele vraag van de heer G. Janzegers tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de tegenstrijdige verklaringen van Ministers inzake de aanleg van de TGV, blz. 1778

Actuele vraag van de heer J. De Roo tot de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, over maatregelen ter beveiliging van de tewerkstelling naar aanleiding van de overname van Comelco, blz. 1779

Actuele vraag van de heer R. Daems tot de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, over de subsidies vanwege de Vlaamse Executieve aan IMEC, blz. 1779

Actuele vraag van de heer E. Gryp tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over het beleid inzake lozingsvergunningen, blz. 1780

Actuele vraag van de heer J. Cuyvers tot de heer H. Weckx, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Brussels, Aangelegenheden, over de aanwezigheid van dioxyne in het gravel van speelpleinen, blz. 1783

Ontwerp van decreet houdende goedkeuring van het Verdrag inzake de Rechten van het Kind, aangenomen te New York op 20 november 1989

— 441 (1990-1991) — Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming, blz. 1784

Sprekers : de heren G. Annemans, R. Daems

Motie van aanbeveling van de heer A. Kempinaire c.s. tot besluit van de op 18 april 1991 door de heer A. Denys gehouden interpellatie tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de Vlaamse begrotingscontrole

— 492 (1990-1991) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1785

Sprekers : de heren A. Denys, W. De Vlieghe, L. Peeters

Motie van aanbeveling van de heer W. De Vlieghe tot besluit van de op 18 april 1991 door de heer A. Denys gehouden interpellatie tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de Vlaamse begrotingscontrole

— 493 (1990-1991) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1788

Motie van aanbeveling van de heer L. Peeters c.s. tot besluit van de op 18 april 1991 door de heer A. Denys gehouden interpellatie tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de Vlaamse begrotingscontrole

— 497 (1990-1991) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1789

Motie van aanbeveling van de heren Jos Bosmans, A. Schellens, R. Daems, L. Vanhorenbeek en G. Janzegers tot besluit van de op 18 april 1991 door de heer L. Dierickx gehouden interpellatie tot de heer G. Geens, Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Financiën en Begroting, over de aanleg van een nieuwe industriezone langs de grens tussen de gemeenten Huldenberg en Waver

— 494 (1990-1991) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1790

Spreker : de heer L. Dierickx

Motie van aanbeveling van de heer J. Cuyvers tot besluit van de op 18 april 1991 door de heren J. Caudron en J. Timmermans gehouden interpellatie tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, respectievelijk over de selectieve inzameling van Klein Gevaarlijk Afval en over de organisatie van de selectieve inzameling van Klein Gevaarlijk Afval

— 495 (1990-1991) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1791

Sprekers : de heren J. Cuyvers, Jos Bosmans

Motie van aanbeveling van mevrouw F. Brepoels en de heren L. Peeters en J. Cuyvers tot besluit van de op 18 april 1991 door mevrouw F. Brepoels gehouden interpellatie tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de ondertiteling van informatieve televisieprogramma's

— 496 (1990-1991) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 1792

Actuele interpellaties (Regl. art. 77)

Actuele interpellatie van mevrouw F. Brepoels tot de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, en de heer L. Waltiel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over een exploitatieaanvraag voor het reserve-grindgebied Wateringen-Armenbos, blz. 1793

Sprekers : mevrouw F. Brepoels, Minister L. Waltiel, Minister N. De Batselier

Actuele interpellatie van de heer W. Luyten tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over geplande manifestaties in scholen van het gemeenschapsonderwijs in Edegem en Kontich, blz. 1796

Sprekers : de heren W. Luyten, H. Coveliers, Minister D. Coens

Interpellaties (Regl. art. 76) (Voortzetting)

Interpellatie van de heer A. Denys tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de moeilijkheden rond het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen, blz. 1800

Sprekers : de heren A. Denys, J. Van Looy, M. Capoen, J. Cuyvers, Minister T. Kelchtermans, de heer V. Verberckmoes

Moties van aanbeveling, blz. 1809

Interpellatie van de heer J. Ansoms tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, en de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over het uitblijven van het uitvoeringsbesluit betreffende het decreet van 21 maart 1990 houdende oprichting van een Vlaamse Stichting voor Verkeerskunde, blz. 1809

Sprekers : de heren J. Ansoms, Minister J. Sauwens

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1811

Nr. 52

Dinsdag 28 mei 1991
Morgenvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1813

Ontwerpen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 1813

Voorstellen van decreet

Indiening en verwijzing, blz. 1813

Beleidsbrief

Indiening en verwijzing, blz. 1813

Verslagen

Indiening, blz. 1813

Jaarverslag

Indiening, blz. 1814

Verzoekschriften

Indiening, blz. 1814

Arresten van het Arbitragehof

Indiening, blz. 1815

Kennisgevingen van het Arbitragehof

Indiening, blz. 1815

Schriftelijke vragen

Indiening, blz. 1815

Rouwhulde, blz. 1815

Onderzoek naar taalgroep en woonplaats, blz. 1815

Samenstelling van Commissies, Werkgroep en Adviescomité

Wijzigingen onder de vaste en de plaatsvervangende leden, blz. 1815

Ontwerp van decreet houdende oprichting van een Vlaamse Adviescommissie voor ziekenhuizen en andere vormen van medische verzorging en begeleiding

— 486 (1990-1991) — Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking, blz. 1816

Sprekers : mevrouw L. Maximus, verslaggever, de heer W. Peeters, Minister H. Weckx

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1820

Ontwerp van decreet tot regeling van de reclame en sponsoring op radio en televisie

Algemene bespreking, blz. 1822

Sprekers : de heer D. Van Mechelen, verslaggever, de heren A. De Beul, A. Denys, E. Van Rompuy, Minister P. Dewael

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1829

Sprekers : de heren D. Van Mechelen, A. Denys

Ontwerp van decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap

— 502 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 15

Voorstel van decreet van de heren J. Ansoms en J. Van Hecke C.S. houdende invoering van de titel van licentiaat of doctoraat in de sociale wetenschappen

— 117 (BZ 1988) — Nrs. 1 tot 3

Voorstel van decreet van de heer M. Olivier C.S. houdende wijziging van artikel 1, paragraaf 2,2, a) van de wet van 12 augustus 1911 tot toekenning van de rechtspersoonlijkheid aan de „Katholieke Universiteit te Leuven - Université catholique de Louvain”, aan de „Vrije Universiteit Brussel”, aan de „Université libre de Bruxelles”, en waarbij aan de „Katholieke Universiteit te Leuven - Université catholique de Louvain” machtiging wordt verleend een Franstalige en een Nederlandstalige universiteit op te richten

— 169 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer M. Olivier C.S. houdende wijziging van artikel 1, paragraaf 2,2, a) van de wet van 12 augustus 1911 tot toekenning van de rechtspersoonlijkheid aan de „Katholieke Universiteit te Leuven - Université catholique de Louvain”, aan de „Vrije Universiteit Brussel”, aan de „Université libre de Bruxelles”, en waarbij aan de „Katholieke Universiteit te Leuven - Université catholique de Louvain” machtiging wordt verleend een Franstalige en een Nederlandstalige universiteit op te richten

— 170 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer M. Didden houdende wijziging van het koninklijk besluit van 22 april 1985 houdende financiering van een speciaal fonds voor het onderzoek in de universitaire instellingen

— 172 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer P. Van Grembergen houdende oprichting van een leerstoel „Geschiedenis van de Vlaamse Beweging” in het door de Vlaamse Gemeenschap ingericht universitair onderwijs

— 186 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heer P. Van Grembergen C.S. houdende oprichting van een bijzondere leerstoel Algemeen-Nederlandse cultuur

— 211 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heren E. Baldewijns, C. Moors, E. Vandersmissen en R. Vandekerckhove houdende oprichting van een faculteit toegepaste economische wetenschappen in het Universitair Centrum Limburg

— 231 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van de heren C. Moors, E. Baldewijns, E. Vandersmissen en R. Vandekerckhove houdende uitbreiding op kandidaatsniveau van het Universitair Centrum Limburg

— 235 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

Voorstel van decreet van mevrouw N. Maes houdende oprichting van een leerstoel vrouwengeschiedenis in het door de Vlaamse Gemeenschap ingerichte universitaire onderwijs

— 484 (1990-1991) — Nrs. 1 en 2

Ontwerp van bijzonder decreet betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen

— 503 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 8

Algemene bespreking, blz. 1835

Sprekers : de heren Jos Bosmans, verslaggever, R. Van Hooland, verslaggever, Minister D. Coens

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1845

Bijlagen

Vragen om uitleg

Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

Vraag om uitleg van de heer W. Van Durme aan de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting en aan de heer L. Waltniel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, betreffende de bescherming van het Krekengebied in het Meetjesland, blz. 1848

Commissie voor Openbare Werken en Vervoer

Vraag om uitleg van de heer R. Van Hooland aan de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de netheid van de Vlaamse openbare wegen en het openbaar domein, blz. 1852

Commissie voor Economie, Energie en Tewerkstelling

Vraag om uitleg van mevrouw F. Brepoels aan de heer N. De Batselier, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, in verband met de initiatieven die door de Minister werden genomen ter versterking van het Vlaams karakter van Voeren, blz. 1854

Commissie voor Economie, Tewerkstelling en Energie

Vraag om uitleg van mevrouw F. Brepoels aan de heer R. De Wulf, Gemeenschapsminister van Tewerkstelling, in verband met de initiatieven die door de Minister werden genomen ter versterking van het Vlaams karakter van Voeren, blz. 1857

Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

Vraag om uitleg van de heer W. De Vlieghe aan de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over het milieueffectenrapport Afvalverwerking Vlaams Brabant en de door de Vlaamse Executieve ondernomen handelingen ter zake, blz. 1859

Nr. 53 **Dinsdag 28 mei 1991**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1861

Ontwerp van decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap — 502 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 15

Ontwerp van bijzonder decreet betreffende de universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen

— 503 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 8
Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 1861

Sprekers : de heer C. Moors, mevrouw N. Maes, de heer E. Beysen, Minister D. Coens, de heren M. Van

Peel, E. Baldewijns, W. Van Durme, R. Van Hooland, Minister D. Coens, de heren J. Geysels, J. Loones, A. Denys

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1878

Nr. 54 **Woensdag 29 mei 1991**
Morgenvergadering

Ontwerp van decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap — 502 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 15

Ontwerp van bijzonder decreet betreffende de universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen

— 503 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 8
Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 1879

Sprekers : mevrouw N. Maes, de heer C. Moors, mevrouw A.-M. Neyts-Uytbroeck, Minister D. Coens, de heren M. Olivier, R. Van Hooland, M. Van Peel, R. Deswaene

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1897

Nr. 55 **Woensdag 29 mei 1991**
Middagvergadering

Berichten van verhindering, blz. 1899

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1899

Ontwerp van decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap — 502 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 15

Ontwerp van bijzonder decreet betreffende de universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen

— 503 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 8
Algemene bespreking (Voortzetting), blz. 1900

Sprekers : de heren M. Didden, G. Janzegers, mevrouw N. Maes, de heren H. Suykerbuyk, J. Geysels, J. De Seranno, Minister D. Coens, E. Beysen, L. Vanhorenbeek, A. Denys, R. Van Hooland, W. Seeuws

Ontwerp van decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap — 502(1990-1991) — Nrs. 1 tot 15

Artikelsgewijze bespreking, blz. 1914

Sprekers : de heren G. Janzegers, E. Beysen, Minister D. Coens, J. De Seranno, C. Moors

Ontwerp van bijzonder decreet betreffende de universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen — 503 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 8
Artikelsgewijze bespreking, blz. 1962

Interpellatie (Regl. art. 76)

Interpellatie van de heer H. Van Dienderen tot de heer N. De Batselier, Vice-Voorzitter van de Vlaamse Executieve, Gemeenschapsminister van Economie, Middenstand en Energie, de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, de heer L. Waltniel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting en de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over de stand van zaken betreffende het ERC-project in het kader van de reconversie van Limburg, blz. 1969

Sprekers : Minister L. Waltniel, de heren A. Denys, H. Van Dienderen, L. Dhoore, Minister J. Sauwens, Minister N. De Batselier, Minister T. Kelchtermans, Minister L. Waltniel

Motie van aanbeveling, blz. 1981

Regeling van de werkzaamheden, blz. 1981

Nr. 56 **Donderdag 30 mei 1991**

Berichten van verhindering, blz. 1983

Actuele vragen (Regl. art. 75)

Actuele vraag van de heer H. De Loor tot de heer L. Waltniel, Gemeenschapsminister van Ruimtelijke Ordening en Huisvesting, over de vertraging in de uitbetaling van huisvestingspremies, blz. 1983

Actuele vraag van de heer J. Devolder tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de lozingen door het waterzuiveringsstation Pathoekeweg te Brugge, blz. 1984

Actuele vraag van mevrouw A. Duroi-Vanhelmont tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de aanhoudende reukhinder te Tienen, blz. 1985

Actuele vraag van de heer J. Cuyvers tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over het gebruik van asbestcementbuizen voor drinkwaterleidingen door de Vlaamse Waterleidingsmaatschappijen

Actuele vraag van de heer J. Cuyvers tot de heer H. Weckx, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Brusselse Aangelegenheden, over het gebruik van

asbestcementbuizen voor drinkwaterleidingen, blz. 1985

Actuele vraag van de heer J. Cuyvers tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over het uitblijven van de studie-opdracht inzake het Regionaal Landschap Vlaamse Ardennen, blz. 1987

Actuele vraag van de heer G. Annemans tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de moeilijkheden betreffende de BRT-berichtgeving in de jaren '80, blz. 1988

Actuele vraag van de heer M. Bartholomeeussen tot de heer H. Weckx, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Brusselse Aangelegenheden, over de vestiging van een fusiekliniek door VZW KLINA ten noorden van Antwerpen

Actuele vraag van de heer H. Lauwers tot de heer H. Weckx, Gemeenschapsminister van Volksgezondheid en Brusselse Aangelegenheden, over de herziening van de vestigingsplaats van een fusiekliniek ten noorden van Antwerpen, blz. 1989

Actuele vraag van de heer E. Beysen tot de heer D. Coens, Gemeenschapsminister van Onderwijs, over de organisatie van examens via de centrale examencommissie voor kandidaat-licentiaten handelswetenschappen, blz. 1991

Actuele vraag van mevrouw N. Maes tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over het uitblijven van de benoeming van een opdrachthouder voor emancipatiezaken in de diensten van de Vlaamse Executieve, blz. 1991

Actuele vraag van de heer R. Daems tot de heer L. Van den Bossche, Gemeenschapsminister van Binnenlandse Aangelegenheden en Openbaar Ambt, over de aanstelling van gemeentelijke ombudsmannen, blz. 1992

Actuele vraag van de heer J. Geysels tot de heer J. Sauwens, Gemeenschapsminister van Openbare Werken en Verkeer, over het gebruik van gevaarlijk gif voor

rattenverdelging door de Dienst Bruggen en Wegen, blz. 1993

Interpellatie (Regl. art. 76) (Voortzetting)

Interpellatie van de heer E. Van Rompuy tot de heer P. Dewael, Gemeenschapsminister van Cultuur, over de uitvoering van het decreet houdende organisatie en erkenning van lokale radio's en de groeiende etherchaos, blz. 1994

Sprekers : de heer E. Van Rompuy, Minister P. Dewael, de heer H. Van Dienderen

Werkingsbegroting van de Raad

Beraadslaging en stemming, blz. 1997

Ontwerp van decreet houdende oprichting van een Vlaamse Adviescommissie voor ziekenhuizen en andere vormen van medische verzorging en begeleiding
— 486 (1990-1991) — Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemming, blz. 1997

Ontwerp van decreet tot regeling van de reclame en sponsoring op radio en televisie

— 489 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 6

Aangehouden stemmen, blz. 1998

Hoofdelijke stemming, blz. 1999

Ontwerp van decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap
— 502 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 15

Aangehouden stemmen, blz. 2001

Sprekers : de heren J. de Seranno, A. Denys, Minister D. Coens, de heren G. Janzegers, W. Van Durme, G. Verhaegen, C. Moors

Hoofdelijke stemming, blz. 2025

Sprekers : de heren L. Hancké, G. Janzegers, E. Beysen, C. Moors, G. Annemans, R. Van Hooland

Ontwerp van bijzonder decreet betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen

— 503 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 8

Aangehouden stemmen, blz. 2029

Sprekers : de heren E. Beysen, G. Janzegers, G. Verhaegen

Motie van aanbeveling van de heer A. Denys tot besluit van de op 2 mei 1991 door de heer A. Denys gehouden interpellatie tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de moeilijkheden rond het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen

— 504 (1990-1991) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2038

Spreker : de heer J. Timmermans

Motie van aanbeveling van de heer J. Cuyvers tot besluit van de op 2 mei 1991 door de heer A. Denys gehouden interpellatie tot de heer T. Kelchtermans, Gemeenschapsminister van Leefmilieu, Natuurbehoud en Landinrichting, over de moeilijkheden rond het decreet van 23 januari 1991 inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen

— 504 (1990-1991) — Nr. 1

Hoofdelijke stemming, blz. 2039

Spreker : de heer J. Cuyvers

Regeling van de werkzaamheden, blz. 2040

VOORZITTER : de heer L. Vanvelthoven

— *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*

— *De vergadering wordt geopend om 14 uur.*

De Voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

W. Content ; gezondheidsredenen.

F. Brepoels, O. Lefeber ; ambtsverplichtingen.

W. Luyten ; familieverplichtingen.

ONTWERP VAN DECREET betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap
— 502 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 15

VOORSTEL VAN DECREET van de heren J. Ansoms en J. Van Hecke c.s. houdende invoering van de titel van licentiaat of doctoraat in de sociale wetenschappen
— 117 (BZ 1988) — Nrs. 1 tot 3

VOORSTEL VAN DECREET van de heer M. Olivier c.s. houdende wijziging van artikel 1, § 2, 2, a) van de

wet van 12 augustus 1911 tot toekenning van de rechtspersoonlijkheid aan de „Katholieke Universiteit te Leuven — Université catholique de Louvain”, aan de „Vrije Universiteit Brussel”, aan de „Université libre de Bruxelles” en waarbij aan de „Katholieke Universiteit te Leuven — Université catholique de Louvain” machtiging wordt verleend een Franstalige en een Nederlandstalige universiteit op te richten
— 169 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van de heer M. Olivier c.s. houdende wijziging van artikel 1, § 2, 2, a) van de wet van 12 augustus 1911 tot toekenning van de rechtspersoonlijkheid aan de „Katholieke Universiteit te Leuven — Université catholique de Louvain”, aan de „Vrije Universiteit Brussel”, aan de „Université libre de Bruxelles” en waarbij aan de „Katholieke Universiteit te Leuven — Université catholique de Louvain” machtiging wordt verleend een Franstalige en een Nederlandstalige universiteit op te richten
— 170 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van de heer M. Didden houdende wijziging van het koninklijk besluit van 22 april 1985 houdende financiering van een speciaal fonds voor het onderzoek in de universitaire instellingen
— 172 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van de heer P. Van Grembergen houdende oprichting van een leerstoel „Geschiedenis van de Vlaamse Beweging” in het door de Vlaamse Gemeenschap ingericht universitair onderwijs

— 186 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van de heer P. Van Grembergen c.s. houdende oprichting van een bijzondere leerstoel Algemeen-Nederlandse Cultuur
— 211 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van de heer E. Baldewijns, C. Moors, E. Vandersmissen en R. Vandekerckhove houdende oprichting van een faculteit toegepaste economische wetenschappen in het Universitair Centrum Limburg
— 231 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van de heren C. Moors, E. Baldewijns, E. Vandersmissen en R. Vandekerckhove houdende uitbreiding op kandidaatsniveau van het Universitair Centrum Limburg
— 235 (1988-1989) — Nrs. 1 en 2

VOORSTEL VAN DECREET van mevrouw N. Maes houdende oprichting van een leerstoel vrouwengeschiedenis in het door de Vlaamse Gemeenschap ingerichte universitaire onderwijs
— 484 (1990-1991) — Nrs. 1 en 2

ONTWERP VAN BIJZONDER DECREET betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen
— 503 (1990-1991) — Nrs. 1 tot 8

Algemene bespreking (Voorzetting)

De Voorzitter : Aan de orde is de voortzetting van de algemene bespreking van het ontwerp van decreet betreffende de universiteiten in de

Voorzitter

Vlaamse Gemeenschap ; het voorstel van decreet van de heren Ansoms, en Van Hecke c.s. houdende invoering van de titel van licentiaat of doctoraat in de sociale wetenschappen ; het voorstel van decreet van de heer Olivier c.s. houdende wijziging van artikel 1, § 2, 2, a) van de wet van 12 augustus 1911 tot toekenning van de rechtspersoonlijkheid aan de „Katholieke Universiteit te Leuven — Université catholique de Louvain”, aan de „Vrije Universiteit Brussel”, aan de „Université libre de Bruxelles”, en waarbij aan de „Katholieke Universiteit te Leuven — Université catholique de Louvain” machtiging wordt verleend een Franstalige en een Nederlandstalige universiteit op te richten ; het voorstel van decreet van de heer Olivier c.s. houdende wijziging van artikel 1, § 2, 2, a) van de wet van 12 augustus 1911 tot toekenning van de rechtspersoonlijkheid aan de „Katholieke Universiteit te Leuven — Université catholique de Louvain”, aan de „Vrije Universiteit Brussel”, aan de „Université libre de Bruxelles”, en waarbij aan de „Katholieke Universiteit te Leuven — Université catholique de Louvain” machtiging wordt verleend een Franstalige en een Nederlandstalige universiteit op te richten ; het voorstel van decreet van de heer Didden houdende wijziging van het koninklijk besluit van 22 april 1985 houdende financiering van een speciaal fonds voor het onderzoek in de universitaire instellingen ; het voorstel van decreet van de heer Van Grembergen houdende oprichting van een leerstoel „Geschiedenis van de Vlaamse Beweging” in het door de Vlaamse Gemeenschap ingericht universitair onderwijs ; het voorstel van decreet van de heer Van Grembergen c.s. houdende oprichting van een bijzondere leerstoel Algemeen-Nederlandse Cultuur ; het voorstel van decreet van de heren Baldewijns, Moors, Vandersmissen en Vandekerckhove houdende oprichting van een faculteit toegepaste economische wetenschappen in het Universitair Centrum Limburg ; het voorstel van decreet van de heren Vandersmissen en Vandekerckhove houdende uit-

breiding op kandidaatsniveau van het Universitair Centrum Limburg ; het voorstel van decreet van mevrouw Maes houdende oprichting van een leerstoel vrouwengeschiedenis in het door de Vlaamse Gemeenschap ingerichte universitaire onderwijs en het ontwerp van bijzonder decreet betreffende de Universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen.

De heer Moors heeft het woord.

De heer C. Moors (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, bij de aanvang van de bespreking van het ontwerp wil ik graag hulde brengen aan de verslaggevers die een zeer goede weergave hebben gegeven van de lange besprekingen die in de Commissie hebben plaatsgehad.

Het lijkt mij ook nuttig te verwijzen naar de algemene, ruime politieke context waardoor het ontwerp mogelijk is gemaakt. Sinds de communautarisering van het onderwijs kan Vlaanderen eindelijk zijn eigen onderwijsbeleid uittekenen. Sinds 1988 is hiervan maximaal gebruik gemaakt en is de vroegere nationale wetgeving op ingrijpende wijze aan de Vlaamse realiteit aangepast. Nu bespreken wij een belangrijk ontwerp dat in een nationale context onmogelijk tot stand zou zijn gekomen.

Het is wellicht goed bij het begin van de bespreking even terug te grijpen naar het regeerprogramma van 2 februari 1989. Het regeerakkoord stipuleert dat inzake universitair onderwijs werk moet worden gemaakt van het bepalen van de doelstellingen van de universitaire instellingen en van het hoger onderwijs buiten de universiteit. Er moet ook werk worden gemaakt van het uittekenen van bruggen binnen de verschillende vormen van hoger onderwijs zoals dat van het lange type en dat van het korte type ; het versterken van de autonomie van de instellingen maar ook van de interuniversitaire samenwerking ; het herzien van de wetgeving op de academische graden ; het bepalen van het begrip financierbare student ; het duidelijk onderscheiden van onderwijs- en onderzoekskredieten in het kader van een nieuwe financieringswijze ; rationalisatie en programmering van het onderwijsaanbod ; de geo-

grafische spreiding van het onderwijsaanbod en het garanderen van de leefbaarheid van sommige instellingen.

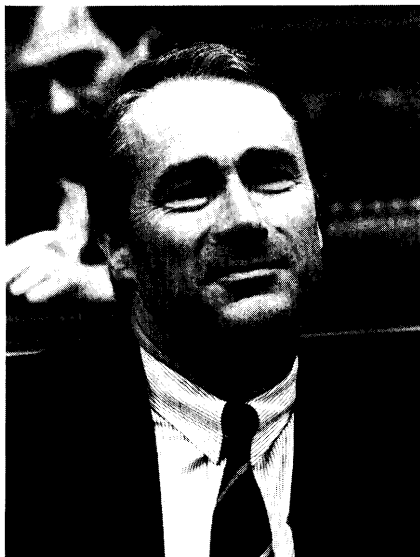
Als wij de inhoud van deze uitvoerige passage uit het regeerprogramma vergelijken met de inhoud van het decreet dan stellen wij vast dat het ontwerp een correcte uitvoering is van het regeerprogramma. Het is belangrijk dit even duidelijk naar voren te brengen en het verheugt de CVP-fractie dan ook dat het ontwerp aan de Vlaamse Raad kan worden voorgelegd.

Het is een belangrijk gevolg van de communautarisering van het onderwijs dat Vlaanderen autonoom zijn universitaire wetgeving kan aanpassen aan de nieuwe maatschappelijke ontwikkelingen en zich in het bijzonder kan inpassen in de Europese context die meer en meer impact krijgt op en zelfs bepalend wordt voor onze eigen wetgeving.

De wetgeving op de universiteiten wordt door het decreet samengebracht, éénduidig gemaakt qua terminologie en aangepast aan de nieuwe staatsstructuur. We constateren dat het gedachtengoed van de wet op het toekennen van de academische graden uit de vorige eeuw en uit de eerste helft van deze eeuw dateert. Een herziening is dus meer dan dringend. We hebben meer dan 25 jaar nodig gehad alvorens het zo ver was. Hoe vaak hebben we er niet over gediscussieerd, ook in het nationale Parlement, maar wanneer puntje bij paaltje kwam, werd nooit een definitieve beslissing genomen.

Universiteiten moeten in hun drievoudige opdracht — academisch onderwijs, wetenschappelijk onderzoek en wetenschappelijke dienstverlening — kunnen inspelen op wat er in de maatschappij leeft en daarom moeten ze hun curricula en opleidingsaanbod op maatschappelijke veranderingen kunnen afstemmen.

Voor de toekomst van onze universiteiten is het belangrijk dat zij de nodige kansen krijgen om zich aan te passen aan de internationale en vooral Europese situatie. Het Europees Parlement heeft in zijn rapport van

VU-Senator R. Van Hooland, verslaggever over het ontwerp van bijzonder decreet betreffende de universiteit Gent en het Universitair Centrum Antwerpen

juli 1990 betreffende het subsidiariteitsprincipe nogmaals bevestigd dat onderwijsbeleid een zaak van de lidstaten blijft. Toch wordt de Europese component in het gehele onderwijs steeds belangrijker. In het kader van de economische eenheidsmarkt krijgt de Europese Gemeenschap een steeds grotere invloed op de onderwijswetgeving- en structuren in de landen van de Gemeenschap. Daarbij denken we niet alleen aan de Europese uitwisselingsprogramma's, maar vooral aan de toegang tot de beroepen en daaruit voortvloeiend de erkenning van de diploma's op Europees niveau, om het vrij verkeer en de arbeidskansen van de Europese burgers te verhogen. De europeanisering en mondialisering zijn dus ook zeer belangrijk voor de onderwijswereld en belangrijke wijzigingen en aanpassingen zijn noodzakelijk. Onze universiteiten worden steeds meer geconfronteerd met de concurrentie van universiteiten uit andere landen, niet zozeer op het gebied van onderwijs en dienstverlening, maar vooral

op het vlak van wetenschappelijk onderzoek. Indien universiteiten zich willen handhaven op Europees vlak dan moeten zij meer dan ooit kunnen concurreren op het gebied van wetenschappelijk onderzoek. Ik zal daarop zo dadelijk nog even terugkomen, wanneer we enkele cijfers zullen vergelijken. Toch onderstreep ik nu reeds dat slechts bepaalde afdelingen en faculteiten op wereldvlak werkelijk kunnen concurreren. Eigenlijk zouden slechts een drietal faculteiten in Vlaanderen daartoe in staat zijn. Ik neem dit aan, vermits de gegevens afkomstig zijn van de universiteiten zelf. Het is dus dringend nodig het wetenschappelijk onderzoek meer kansen te bieden en een mogelijkheid tot verruiming te bieden.

De financiering van het wetenschappelijk onderzoek maakte dit decreet precies zo dringend noodzakelijk. Wanneer we de inspanningen van Vlaanderen in een Belgische context bekijken, moeten we concluderen dat we laag scoren. Uit een recente bijdrage in het tijdschrift *Universiteit en Beleid* blijkt dat de inspanning van de Belgische overheid voor onderwijs en ontwikkeling tussen 1987 en 1990 tegenover het bruto nationaal product nauwelijks is gestegen van 0,536 ten honderd in 1987 tot 0,54 ten honderd in 1990.

De groeicijfers in de ons omringende landen liggen duidelijk hoger : 1,11 ten honderd in West-Duitsland, 1,39 ten honderd in Frankrijk, 0,96 ten honderd in Nederland ; 1,18 ten honderd in Groot-Brittannië en 0,76 in Italië. Cijfers vergelijken blijft echter een delicate aangelegenheid omdat men steeds het gevaar loopt ongelijke dingen met elkaar te vergelijken. Toch kan, wat de Vlaamse Gemeenschap betreft, niet worden ontkend dat wij aangaande deze gegevens werkelijk laag scoren en dat derhalve op dit vlak allerlei initiatieven kunnen worden genomen. Men kan dus algemeen stellen dat de globale wetenschapskredieten voor de Vlaamse Gemeenschap een trage groei kennen in absolute cijfers en dat het aandeel van de wetenschapskredieten binnen de totale uitgavenbegroting daalt.

Er dient onderstreept dat de kredieten voor fundamenteel onderzoek moeten worden verhoogd zodra de budgettaire beperkingen dit toelaten. Hier bestaat wel het gevaar voor afhankelijkheid wanneer de bedrijven het wetenschappelijk onderzoek sponsoren. De herziening van de financiering van het wetenschappelijk onderzoek is precies één van de grote verdiensten van dit decreet. Inderdaad, vroeger was de financiering afhankelijk van het aantal studenten die aan de universiteit waren ingeschreven. Zij steeg of daalde dus in verhouding tot het aantal studenten. Het huidige systeem laat toe de helft van het begrotingspakket te stabiliseren en also kredieten beschikbaar te maken voor het wetenschappelijk onderzoek, terwijl de andere helft wel verband houdt met het aantal studenten en kan worden gebruikt voor de onderwijsfuncties en voor de maatschappelijke dienstverlening. Zeer belangrijk in dit decreet is dus dat de mogelijkheid tot wetenschappelijk onderzoek blijvend wordt gefinancierd. Dit betekent niet dat ter zake geen bijkomende inspanningen meer moeten worden geleverd.

De CVP pleit ervoor dat de verhoging van de kredieten inzake wetenschapsbeleid wordt gekoppeld aan een degelijke beleids optie met betrekking tot de uitbouw van het universitair onderzoekspotentieel en een strenge kwaliteitsbewaking. Tevens pleiten wij voor een breder inter-universitair overleg dat leidt tot een groter en vooral degelijker aanbod van het wetenschappelijk onderwijs en onderzoek. Wij pleiten ook voor een Vlaams departement voor wetenschapsbeleid waardoor centrale initiatieven en anticiperende initiatieven ten opzichte van nationale en Europese initiatieven mogelijk worden.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, ik bleef uitvoerig stilstaan bij het wetenschappelijk onderzoek omdat ik van oordeel ben dat de discussie over de toekomst en de financiering van onze universiteiten in feite een beetje overschaduwd werd door de globale problematiek van de universiteiten, terwijl het kernprobleem te maken heeft met de financiering van het we-

Moors

tenschappelijk onderzoek. Wij moeten derhalve een onderscheid maken tussen het wetenschappelijk onderzoek, de onderwijsfuncties en de inplanting van onze universitaire instellingen. Deze elementen moeten duidelijk worden gescheiden. Wij moeten uiteraard het wetenschappelijk onderzoek veilig stellen, maar tegelijk moeten de universitaire onderwijsfuncties over Vlaanderen worden gespreid. Dat is helemaal niet paradoxaal. Vooral wat het wetenschappelijk onderzoek betreft, is samenwerking tussen de universiteiten heel dringend noodzakelijk. Ook op Europees vlak is samenwerking noodzakelijk en misschien zullen er nieuwe initiatieven moeten worden gecreëerd zoals in het buitenland reeds werd voorgesteld.

In Nederland overweegt men om het wetenschappelijk onderzoek los te maken van de universiteiten en te groeperen in gespecialiseerde instellingen. Ook in Duitsland gebeurt het belangrijkste wetenschappelijk onderzoek in instellingen als het Max Planck-instituut.

De financiering van het wetenschappelijk onderzoek moet inderdaad veilig worden gesteld en dit ontwerp draagt daartoe in belangrijke mate bij.

Er is op dit vlak een probleem in verband met de verhouding tussen de universiteiten en de HOLT-scholen. Hierover valt heel wat te zeggen. Dit decreet regelt een groot aantal aspecten van de relatie universiteiten-HOLT en bakent op een duidelijke manier de grenzen af tussen deze twee soorten instellingen.

Over dit probleem werden diverse hoorzittingen georganiseerd en vanuit verschillende verenigingen en inrichtende machten werd een sterke lobbying georchestreerd. Hieruit is in ieder geval duidelijk naar voren gekomen dat de opdrachten van de universiteiten en van het HOLT-onderwijs duidelijk moeten worden afgebakend. De grens is niet altijd even gemakkelijk te trekken. Universitair onderwijs is gericht op wetenschappelijke vorming, op het aanleren van

wetenschappelijke technieken van onderzoek, op een brede fundamentele vorming. HOLT-onderwijs daarentegen richt zich meer direct naar de beroepsuitoefening. Een klassiek voorbeeld is dat van de burgerlijk en de industrieel ingenieur. De eerste krijgt een meer wetenschappelijke basis en vorming, de tweede wordt opgeleid om inzicht te verwerven in industriële processen.

De afbakening is helaas niet altijd zo duidelijk. Door een historische ontwikkeling in ons onderwijsbestel hebben sommige opleidingen aan de universiteiten toch een meer toegepast karakter, bijvoorbeeld de toegepaste economie of de lichamelijke opvoeding. Dat de geschiedenis ons dergelijke situaties heeft nagelaten belet niet dat wij moeten komen tot een duidelijke afbakening tussen de opdrachten van de universiteiten en deze van de HOLT-scholen. Deze laatste hebben op het ogenblik 28.000 studenten, terwijl het aantal eerstejaarsstudenten aan de universiteiten stagneert. Het succes van de HOLT-scholen heeft bij de universiteiten een dynamische belangstelling opgewekt voor opleidingen die normaal door de HOLT-scholen worden gegeven. Een typisch voorbeeld is dat van de architectenschool. Collega Didden zal hierover wellicht meer uitweiden. Ik signaleer alleen dat naar aanleiding van de jammerlijke sluiting van de Stedelijke Architectenschool van Gent de universiteit van die stad zich op dat terrein heeft begeven zodat men daar nu twee soorten architecten kent : deze met een echt architectendiploma en deze met een diploma van universitair niveau.

Het was dus nodig dit te verhinderen. Het is de verdienste van het decreet dit maximaal te hebben ingebouwd. Voor honderd ten honderd was het niet mogelijk, afbakening mag ook niet. Het is tegelijkertijd belangrijk dat wij belangrijke bruggen hebben opgebouwd tussen beide onderwijsvormen, waardoor de overgang van de ene naar de andere vorm wordt vergemakkelijkt. Ook de samenwerkingsvorm tussen het professorenkorps van de universitaire instellingen en deze van het hoger onderwijs van het lange type wordt tot stand gebracht.

Ik moet ook zeggen dat naar aanleiding van dit decreet het probleem van het HOLT-onderwijs ruimer is gesteld. Ik verwijs daarvoor naar de Memorie van Toelichting van het decreet. Hier wordt vermeld dat dringend moet worden geregeld : het inschrijvingsgeld, de vrijheid van de instellingen om hun studieprogramma's vast te leggen, de kwaliteitsbewaking, een studiepuntenstelsel waardoor soepele overgangen mogelijk worden, de sociale voorzieningen en de samenwerking tussen HOLT en universiteiten.

Het is voor de CVP-fractie eveneens van belang dat dit decreet openingen zou creëren van het hoger onderwijs van het korte type naar het hoger onderwijs van het lange type, zoals het universiteitsdecreet dit regelt voor de overgang tussen HOLT en universiteiten. Het eigen karakter van het hoger onderwijs van het korte type, dat duidelijk een beroepsmatig karakter heeft, zal aldus beter kunnen worden omlijnd en de mogelijkheid zal worden geboden om deze samenwerkingsvorm, die elementair in het decreet is opgenomen, voort uit te bouwen. Op die manier zou ten volle kunnen worden tegemoet gekomen aan het regeerprogramma dat bepaalt dat de finaliteit van universiteiten, HOLT en HOKT nauwkeurig zullen worden bepaald en samenwerkingsvormen tot stand zullen worden gebracht.

Er zijn nog andere punten die bij de bespreking van het decreet aan bod zijn gekomen. Wij hebben niet alleen de duidelijke afbakening van de studiegebieden en de bepaling van de universiteiten zelf. Er is ook lang stil gestaan bij de bewaking van de kwaliteit van het onderwijs. De heer Van Peel zal hierop nog uitvoerig terugkomen. Het is van essentieel belang dat wij, wanneer wij een grotere flexibiliteit en zelfstandigheid geven aan de universiteiten, hen ook de verantwoordelijkheid geven voor de bewaking van de kwaliteit. Het zou erg zijn om, teneinde een aantal studenten te werven, want dit speelt toch nog altijd een rol bij de financiering, de kwaliteit aan te tasten. Deze kwaliteitsbewaking mag niet alleen worden overgelaten aan de universitei-

Moors

ten. Er moet ook toezicht mogelijk zijn van bovenop, ik denk aan de Executieve of aan de Vlaamse Raad. Zulks kan alleen maar ten goede komen aan onze jongeren die aan de universiteit studeren.

Een heel ander punt dat ook aan bod is gekomen is de onderwijstaal. Ik meen dat wij een evenwichtige oplossing hebben gevonden. Er was de vrees voor de sterke opgang van onder meer het Engels als wetenschappelijke taal aan onze universiteiten, waardoor het Nederlands zou kunnen worden verdrongen. Dezelfde discussie is er in Nederland, waar Minister Ritzen voorstander is van het Engels als onderwijstaal. Hij heeft daarvan recentelijk enigszins afstand genomen, maar inwendig opteert hij nog steeds voor het Engels als wetenschappelijke onderwijstaal.

Er is een groep die anderzijds de vraag stelt of wij niet te ver gaan, of het Nederlands dan niet volledig zal worden verdrongen en wat er dan van het Nederlands nog over blijft, niet alleen als cultuurtaal, maar ook als wetenschappelijke taal. Deze groep wil verhinderen dat er nog in een vreemde taal aan de universiteit wordt onderwezen. Dit zou dan alleen nog worden voorbehouden aan de derde cyclus, uiteraard voor de vreemde talen die aan de universiteiten worden onderwezen of wanneer men te maken heeft met studenten met een vreemde nationaliteit en een vreemde voertaal.

Mijns inziens moeten wij de ganse problematiek op een nuchtere manier benaderen. Hierbij moet worden gesteld dat Vlaanderen op cultureel vlak volwassen genoeg is om te stellen dat onze taal thans dé taal is die op dit ogenblik niet bedreigd is, evenmin in het onderwijs.

Het is immers zo dat zowel in het lager als in het secundair onderwijs in de eerste cyclus, alsook aan de universiteiten, het Nederlands als onderwijstaal geldt. Wij moeten dan ook de moed hebben om te stellen dat de jongeren volwassen genoeg zijn om respect te blijven opbrengen voor onze onderwijstaal. Ik denk dat dit een

volwassen houding is in het verwachtingspatroon ten aanzien van onze jongeren. Er moet ook een minimumruimte worden gelaten, wat door dit artikel mogelijk wordt gemaakt. Inderdaad, de mogelijkheid wordt hierdoor aan onze universiteiten gegeven om op bepaalde zeer beperkte terreinen toch nog een andere taal dan onze onderwijstaal te gebruiken. Op dit manier is het mogelijk bepaalde jongeren, afkomstig uit EG-landen, maar ook uit de Verenigde Staten en Japan, in te schakelen, niet alleen in de derde cyclus, maar ook reeds in de tweede cyclus.

Dit artikel is dus een goed compromis, waarin beide strekkingen duidelijk aan bod zijn gekomen.

Collega's, thans wens ik nog het politiek akkoord inzake de mini-expansie aan te snijden.

U kan van mij als Limburger uiteraard verwachten dat ik dit thema ontwikkel. Ik heb het echter doelbewust als laatste punt gesteld. Inderdaad, ik meen dat het decreet, zoals het thans voorligt, de problematiek van de mini-expansie ver overstijgt en dat, wat hier tot stand wordt gebracht, belangrijk is voor onze universiteiten en ook voor het hoger onderwijs van het lange type. Dit wil echter niet zeggen dat wij blind moeten zijn voor andere gestelde problematieken en zeker voor problematieken in bepaalde gebieden, waar een achterstand werd opgelopen inzake deelname aan het universitair onderwijs.

Mijnheer de Voorzitter, collega's, ik zal hier geen cijfers citeren, vermits collega Olivier daar dieper zal op ingaan. Toch wil ik beklemtonen dat onderzoeken, zowel van de Limburgse universiteit als van de universiteit van Leuven, duidelijk hebben onderstreept dat er een onderparticipatie is van de jongeren, onder meer in Limburg, maar ook in de streek van West-Vlaanderen, meer bepaald Kortrijk en de Westhoek.

Het verheugt mij dat hier de mogelijkheid wordt geboden om aan onze universitaire instelling Limburg een zekere expansie te geven, precies door de integratie van de Economische Hogeschool.

Ik weet dat er ook andere wensen waren, die eveneens belangrijk zijn, onder meer in verband met de kandidaturen. Het gaat hier echter om een politiek akkoord, waarbij men nooit het onderste uit de kan kan halen. In de loop van de jaren zullen wij kunnen vaststellen hoe de toestand zal evolueren en zullen wij kunnen uitmaken of een verdere spreiding verantwoord zal zijn. Wij moeten immers een onderscheid maken tussen de onderwijsopdracht van de universiteiten en het wetenschappelijk onderzoek.

Inzake de onderwijsopdracht meen ik dat men een zekere expansie als zodanig kan verantwoorden. Het verheugt mij dan ook dat dit hiermee gebeurt.

Wat mij echter pijn doet is dat, op het laatste moment, tijdens de commissiebesprekingen, de Limburgse consensus die steeds bestond en die aan de basis lag van de uitbouw van ons universitair onderwijs in Limburg — ik herhaal het dit gebeurde steeds eensgezind en in overleg — werd doorbroken door de indiening van een amendement; ondertekend door leden van drie partijen, waarbij mijn partij niet betrokken was, precies over de samenstelling van de Raad van Bestuur.

Men kan zeggen dat dit niet van groot belang is. Het is inderdaad juist dat het de onderwijsinstellingen zelf, hun personeel en hun directie zijn, die de inhoud van het onderwijs bepalen. In de Limburgse context is het wel belangrijk omdat nog altijd 70 ten honderd van de leerlingen uit het secundair onderwijs kiezen voor het vrije net. Wat ook de samenstelling was van de Raad van Bestuur, dankzij een consensus tussen brede maatschappelijke stromingen, hebben wij nooit een beroep moeten doen op het Comité van Toezicht, waarin alle partijen vertegenwoordigd zijn. Ik zou verkiezen dat het overleg dat gedurende het weekend plaatsvond zou worden voortgezet en dat wij tot een vergelijk komen. Volgens mij is het mogelijk de consensus, die tussen collega's Limburgers en de andere collega's steeds heeft bestaan, te handhaven. Dat is de werkwijze die ik wens te volgen, liever dan zelf nog

Moors

een amendement te moeten indienen. Het is beter dat wij de kans waarnemen om nog even met elkaar te praten en zien of deze mogelijkheid open blijft.

Mevrouw N. Maes : De 70 ten honderd leerlingen in het vrij onderwijs betekent toch niet dat de organen van Limburg voor 70 ten honderd zouden moeten worden bevolkt vanuit één partij.

De heer C. Moors : Dat is juist.

Mevrouw N. Maes : U moet toch aannemen dat het pluralisme in de Limburgse Gemeenschap het best tot uiting komt in deze nieuwe structuur, samenstelling waarvoor iedereen zich zo heeft ingespannen. U moet toch begrijpen dat een alleenheerschappij van de CVP hier niet meer kan, ook niet omwille van de 70 ten honderd leerlingen in het vrij onderwijs. Ik wil er overigens op wijzen dat bij die 70 ten honderd er nogal wat zijn die in de CVP niet hun vertegenwoordiger zien.

De heer C. Moors : Daarvan zijn wij ons maar al te goed bewust, mevrouw. Zonder de discussie al te lang te willen rekken, wil ik toch even preciseren waarover het gaat. Het gaat over het aantal en de samenstelling van de Raad van Beheer. Op dit ogenblik zijn er tien vertegenwoordigers. Ze worden aangeduid door de politieke wereld enerzijds en door de sociaal-economische wereld anderzijds. Deze laatsten duiden er zes aan. Als het nieuwe decreet wordt goedgekeurd, zal de Raad zestien vertegenwoordigers tellen. Door bepaalde mensen uit de Volksunie werd zelfs nog veel verder gegaan in de discussie ; zij wensten de vertegenwoordiging uit de sociaal-economische wereld volledig weg te laten en te vervangen door politieke vertegenwoordigers. Dat was een van de discussiepunten. Wij vragen niet het overwicht van één partij maar wij wensen wel rekening te houden met andere maatschappelijk uitingen dan de politieke. Er zijn ook nog de economische, de sociale en de culturele uitingen.

Mevrouw N. Maes : Elk met hun binding !

De heer C. Moors : Ook zonder die binding. Van die organisaties waar ook 60 tot 70 ten honderd dezelfde stroming vertegenwoordigt, zou je ook het pluralistische karakter kunnen onderzoeken. Dat zou ons echter nu te ver leiden. Het is dus bij nader toezien iets complexer. Volgens mij is het toch mogelijk tot een vergelijk te komen, dat iedereen bevredigt.

Tot slot wil ik nogmaals onderstrepen dat dit decreet de oude en versnipperde nationale universitaire wetgeving vervangt door een coherente Vlaamse wetgeving, conform onze culturele autonomie.

Ten tweede, het maakt een dynamisch personeels- en financieel beleid mogelijk.

Ten derde, van een gecontroleerde bureaucratische regelgeving wordt resoluut overgestapt naar een radicale autonomie en responsabiliteit.

Ten vierde, de financiering wordt minder afhankelijk van het aantal studenten en biedt dus meer garanties voor het wetenschappelijk onderzoek en de leefbaarheid van de instellingen.

Ten vijfde, de remwet wordt opgeheven, waardoor het mogelijk wordt de rationalisatie en de programmatie verder door te voeren, waardoor de universiteiten zich in de toekomst beter kunnen aanpassen.

Ten zesde, er is een vrije toegang tot de universiteit, met de versterking van de begeleiding bij de studiekeuze voor de eerstejaarsstudenten.

Tegelijkertijd wordt een mini-expansie bewerkstelligd. De kwaliteitsbewaking wordt meer en meer in het daglicht gesteld, er wordt een grote verantwoordelijkheid gegeven aan de universitaire instellingen, maar ook aan de politieke instellingen. Tenslotte komt er een afbakening tussen het HOLT en de universitaire instellingen.

Ook de taalregeling is een van de positieve punten van dit decreet.

Mijnheer de Minister, tot besluit dank ik u omdat u tijdens deze legislatuur zeer belangrijk wetgevend werk hebt verricht.

Herhaaldelijk werden fundamentele decreten behandeld. Dit was onder andere het geval met het ARGO-decreet en het tweede onderwijsdecreet. Ook het statuut van het personeel was een belangrijk punt. Vooral voor het personeel betekende het een verbetering. Nieuwe sectoren werden aangesneden ; ik verwijs hierbij naar de basiseducatie.

Mijnheer de Minister, dit alles hebt u mogelijk gemaakt in zeer moeilijke budgettaire omstandigheden. De meerderheid was verplicht in de Vlaamse Raad een soberheidsprogramma voor te stellen. Nochtans werden voor deze hervormingen hogere dotaties ingeschreven. Dit alles heeft een zeer goede indruk gemaakt. U heeft dit gerealiseerd in minder gemakkelijke omstandigheden, waarbij ook de herwaardering van de wedden van het personeel niet werd vergeten. Wanneer wij deze weliswaar nog onvoldoende herwaardering van het lerarenambt vergelijken met de toestand in de Franse Gemeenschap, meen ik dat u goed werk heeft geleverd. In het verleden hebben deze Gemeenschappen elkaar vaak geblokkeerd. Tegelijkertijd wordt aldus het bewijs geleverd dat de Vlaamse autonomie op onderwijsvlak een goede zaak is !

De Voorzitter : De heer Beysen heeft het woord.

De heer E. Beysen (op de tribune) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, bij het bestijgen van dit spreekgestoelte kan ik nauwelijks een gevoel van ontmoediging onderdrukken. Immers, mijnheer de Minister, ik stel vast dat dit decreet niet aanslaat, althans niet bij de collega's van de Vlaamse Raad en evenmin bij de academische overheid, die ons gedurende maanden heeft belegerd met allerlei wensen en eisen. Nu moet ik vaststellen dat zij, nadat zij veel achterhoedegevechten hebben geleverd, zelfs gisteren nog, in min of meerdere mate waarschijnlijk hun slag hebben thuisgehaald. Zij

Beysen

voelen zich blijkbaar gerustgesteld nopens de afloop en menen dat wij hier in de ijzige stilte van dit halfroond onze werkzaamheden op een academische manier moeten trachten te voltooien.

Mijnheer de Minister, ik weet niet of ik even academisch zal blijven.

Mijnheer de Voorzitter, mag ik in de eerste plaats een paar vormelijke aangelegenheden behandelen, die evenwel niet van belang ontbloeit zijn.

Van bij het begin van de bespreking van dit decreet heb ik het soms moeilijk gehad, niet enkel met een aantal proceduriële aangelegenheden, maar onder meer met betrekking tot de aanduiding van de verslaggevers, waarbij ik nog steeds betreurd dat geen ruimte werd geschapen voor een verslaggever van de oppositie om te participeren in dit belangrijk decreetgevend werk.

Ik betreurd ook de manier waarop dit verslag werd behandeld. Het gaat niet op dat in het holst van de nacht een verslag wordt toegestopt waarbij men veronderstelt dat het 's anderendaags 's middags in eer en geweten moet worden goedgekeurd. Wij hebben dat dan ook niet gedaan, wat geen afbreuk doet aan het werk van de verslaggevers, die trouwens hun uiterste best hebben gedaan een getrouwe weergave van de besprekingen te formuleren.

Deze onthouding was de uiting van ons ongenoegen over de manier waarop wij moeten werken.

Uit het doornemen van het verslag blijkt dat er in de conclusies van de twee verslagen een wisseling is geweest van het stemgedrag van de fractie, die ik hier vertegenwoordig.

Mijnheer de Voorzitter, ik wil deze zaak thans rechtzetten. Bij de behandeling van het decreet over het universitair onderwijs hebben de drie leden van de PVV tegengestemd, terwijl in het verslag ten onrechte wordt vermeld dat de PVV zich zou hebben onthouden. Wat het bijzonder de-

creet betreft was het precies omgekeerd. Daar hebben de leden van de PVV zich met een onthouding uitgesproken en in het verslag staat dat wij zouden hebben tegengestemd. Ik maak dus van deze gelegenheid gebruik om ter zake een rechtzetting te vragen.

Mijnheer de Voorzitter, de basis waarop dit decreet stoelt, is de subregionalisering van de Vlaamse universiteiten. Het gaat hier om een basisopstelling die haaks staat op de internationalisering, waarvan de Europese integratie een zeer voorname component is.

Vlaanderen bereidt zich voor op de nieuwe Europese realiteit door de opdrachten binnen haar universiteiten te versplinteren. Ik zou het schaalverkleining kunnen noemen in plaats van schaalvergroting. Het lijkt toch wel een paradox.

Uit de langdurige besprekingen in Commissie is duidelijk geworden dat alle partijen aarzelen om te zoeken naar een antwoord op de vraag of dit ontwerp van decreet de grootste gemene deler vormt van de door iedereen erkende behoefte het wetgevend werk inzake het universitair onderwijs aan te passen. Dat heeft geleid tot verwarring tijdens de vergaderingen. Soms zag het er zelfs naar uit dat het voorafgaandelijk gesloten politieke akkoord geen voldoende waarborg bood om de ondertekenaars ervan op dezelfde lijn te krijgen. Het is zonder meer duidelijk dat er, zonder dwang van het politieke akkoord, geen meerderheid kan worden gevonden om het universitair landschap te vertekenen, zowel in letterlijke als in figuurlijke betekenis.

Wat hier zal worden goedgekeurd, is de neerslag van een dubbel politiek akkoord : het regeerakkoord — dat is de logica zelf — met daar bovenop een afzonderlijk politiek akkoord dat werd gesloten in een poging om de tegenstellingen tussen de meerderheidspartijen te overbruggen. Tijdens de besprekingen in Commissie is voldoende gebleken dat dit niet altijd van een leien dakje is gelopen en dat in de fracties aarzelingen leefden over de zin van wat nu decretaal wordt vastgelegd.

Het politieke akkoord is, zoals dat veelal het geval is met onder dwang getekende overeenkomsten, een allegaartje, ingegeven door provincialistische overwegingen en gekenmerkt door de bekommernis om te vermijden dat politici die uitbreidingsbeloften in hun kiesbisdommen deden, gezichtsverlies zouden lijden.

In het album van Belgische en Vlaamse politieke curiositeiten kan voortaan ook een hoofdstuk aan de universiteiten worden gewijd. Daaruit leren wij dat slechts één economische hogeschool in een universitair centrum zal worden geïntegreerd en dat daarom alleen de studenten van de handelshogescholen gemakkelijker naar de universiteit kunnen doormerken dan studenten vertalers-tolken, industriële ingenieurs of architecten. In het universitair rariteitenalbum lezen wij dat er in Vlaanderen eerste industriële groeipool, Antwerpen, geen plaats is voor een ingenieursstudie, maar wel voor een opleiding bio-ingenieurs, de nieuwe verpakking van de landbouwwetenschappen.

Het ontwerp getuigt tevens van een merkwaardig staaltje spitsstrategie in ontrading. Om het eenwordingsproces van de Antwerpse universiteit zeker niet aan te moedigen, zadelt men één van de Antwerpse universitaire instellingen op met een samenwerkingsakkoord met de K.U.Leuven om in Kortrijk toegepaste economische wetenschappen te organiseren, studierichting die bijgevolg door twee verschillende inrichtende machten moet worden verzorgd. Het vormen evenveel voorbeelden van universitaire spitstechnologie. Vlaanderen decreeteert aldus een universitaire expansie die het niet persé nodig heeft en waarvan het twijfelachtig is of deze in de toekomst financierbaar zal blijven.

De vraag die zich opdringt, is hoe men de in het decreet voorgestelde rationaliseringsnormen in overeenstemming zal brengen met het politieke akkoord over de nieuwe geografische spreiding van het universitair onderwijs, inzonderheid met een verruiming van de onderwijsbevoegdheden van de vroegere univer-

Beysen

sitaire instellingen en met de gelijk-schakeling van sommige HOLT-instellingen met de universiteit.

De PVV had zich de nieuwe universitaire aanpak anders voorgesteld. Wil men echt rationaliseren, dan moet men de vraag durven stellen hoeveel universiteiten Vlaanderen nodig heeft en wat hun optimale geografische spreiding is.

In haar plan met betrekking tot het universitair beleid voor Vlaanderen dat op 1 juni 1989 werd bekendgemaakt, heeft de PVV gepleit voor een hergroepering van het universitair onderricht in 4 grote universitaire polen : Gent met de RUG, Leuven met de K.U.Leuven, Brussel met de VUB en Antwerpen met het RUCA, de UFSIA en het UIA. Wij hebben deze hergroepering gekozen omdat wij ervan uitgaan dat Vlaanderen zich geen bijkomende grote universitaire centra kan veroorloven. Daarom lijkt het ons niet zinvol om de problemen van het LUC, om enerzijds zijn studentenbevolking op peil te houden en anderzijds toegang te krijgen tot onderzoeksfinanciering, via de integratie van de Economische Hogeschool Limburg als een faculteit toegepaste economische wetenschappen, op te lossen. Deze oplossing is immers regelrecht in strijd met het streven naar rationalisatie en betekent de definitieve stap in de richting van een vijfde universitaire pool in Vlaanderen in afwachting dat Kortrijk de zesde wordt. De heer Moors heeft daarover trouwens geen misverstand laten bestaan en heeft gezegd dat hij voor de nabije toekomst nog andere verwachtingen inzake het LUC koestert.

Ons inziens dient het debat veeleer te worden verlegd naar het gemotiveerd verzoek van het academisch kader van het LUC om toegang te krijgen tot de financieringskanalen voor het wetenschappelijk onderzoek. Het LUC telt immers een reeks gekwalificeerde vorsers en heeft onmiskenbaar een wetenschappelijk potentieel opgebouwd. Dit aanwezige onderzoekspotentieel moet volwaardig kunnen worden gevaloriseerd.

Wij hebben er geen moeite mee om dat te zeggen. De gepaste formule dient dan ook te worden gevonden om het LUC toegang te verlenen tot de onderzoeksfinanciering.

Gelet onder meer op de juridische structuur van het LUC leek ons de associatie met de universiteit Antwerpen de meest geschikte formule daartoe. Bovendien zou hierdoor de noodzakelijke concentratie van het onderzoek in grote entiteiten worden bevorderd. Deze associatie zou, parallel met de integratie, in een confederaal model van de drie Antwerpse universitaire instellingen tot een grote vierde Vlaamse universiteit kunnen worden gerealiseerd.

U hebt daar, samen met uw meerderheid, duidelijk een andere weg ingeslagen. Later zal blijken of u of wij het bij het rechte eind hadden.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, het feit dat de decreetgever bereid is het éénwordingsproces van de universiteit Antwerpen decretaal te ondersteunen is belangrijk. De goedkeuring van het amendement, dat ik samen met de collega's Van Peel, Hancké en mevrouw Maes heb ingediend, moet een belangrijk signaal vormen voor de universitaire verantwoordelijken in Antwerpen. Het moet nu voor hen duidelijk zijn dat zij nog slechts op politieke steun zullen kunnen rekenen naarmate zij meetbare vorderingen maken op het vlak van de structuur, van de vertegenwoordiging, van de samenstelling van de beheersorganen en van de financiering en de programmatie van het onderwijsaanbod. Het is niet van betekenis ontbloeit dat het, net zoals 20 jaar geleden, politici zijn die als gangmakers voor de uitbouw van een unieke pluralistische instelling, met name de universiteit Antwerpen optreden. Zeker nu het éénwordingsproces decretaal wordt ondersteund zal niemand het zich nog kunnen veroorloven verstopper-tje te spelen. Het concreet gestalte geven aan de universiteit Antwerpen is nu afhankelijk van de wil tot samenwerking op het terrein zelf.

De bespreking in de Commissie over de situering van het decreet binnen de constitutionele context is zeer nut-

tig gebleken, vooral met betrekking tot de positie van de Vlaamse Executieve ten overstaan van het Arbitragehof. Sedert het Arbitragehof bevoegd is om de grondwettigheid van de onderwijswetgeving te toetsen op grond van de artikelen 6, 6bis en 17 van de Grondwet, volstaat een decretaal kader niet langer om bevoegdheden aan de Vlaamse Executieve te delegeren. Voor de decreetgever is de mogelijkheid dat de grondwettigheid van de decreten wordt getoetst, een bijkomende uitdaging om ernaar te streven dat inzake onderwijs de wetgevende macht volop gebruik maakt van haar prerogatieven.

Indien dit decreet niet wordt gewijzigd op het vlak van de doorstroming van studenten van de handelshogeschool naar de universiteiten, vrezen wij dat een wezenlijk deel van dit decreet de toetsing aan de Grondwet niet met goed gevolg zal doorstaan. De ongelijke behandeling van studenten van de handelshogeschool en studenten van andere HOLT-instellingen vindt ongetwijfeld zijn oorsprong in de onorthodoxe integratie van de Economische Hogeschool Limburg in het LUC. In feite wordt één HOLT-inrichting positief gediscrimineerd. Het gelijkheidsprincipe wordt bijgevolg met voeten getreden. De Minister zal de reactie van het Arbitragehof op vragen dienaangaande dan ook met schrik afwachten.

Om te besluiten wil ik nog even stilstaan bij de nieuwe financiering van de universiteiten. Het voorstel van de Minister om de financiering van de werking gedeeltelijk los te koppelen van het studentenaantal is een stap in de goede richting. In het verleden is inderdaad gebleken dat een te sterke binding van de subsidiëring aan het studentenaantal leidt tot een concurrentieslag tussen de universiteiten, met alle nadelige gevolgen vandaan op het vlak van de kwaliteit, rationalisatie en taakverdeling. De Minister stelt voor dat bij de aanvang van het nieuwe financieringsstelsel alle instellingen hetzelfde bedrag zouden ontvangen als vandaag. De cijfers voor het vastleggen van het forfaitair en het veranderlijk gedeelte zijn gebaseerd op ramingen. Dit ui-

Beysen

terst gevaarlijk procédé kan ertoe leiden dat de instellingen voor verrassingen komen te staan die achteraf niet meer kunnen worden gecorrigeerd aangezien de basiscijfers bij de decreet worden vastgelegd.

De PVV opteert veeleer voor een echte interuniversitaire samenwerking waarbij aan de instellingen de zekerheid wordt geboden dat zij gedurende een bepaalde tijd kunnen beschikken over een enveloppe die hen nu wordt toegekend, ongeacht het studentenaantal. Wij pleiten derhalve nogmaals voor een bevrozing van de toelagen op het huidige niveau gedurende vijf jaar. Na afloop van die termijn kan dan progressief een nieuw financieringsmechanisme worden ingevoerd met een onderzoeks- en een onderwijscomponent waarbij alleen de laatste studentgebonden zal zijn.

Wij vestigen ook de aandacht op het feit dat voor bepaalde specialisatie- en aanvullende programma's, die een bijkomende professionele vorming bieden aan personen die reeds houder zijn van een universitair diploma, in een ander financieringssysteem wordt voorzien dan voor de eerste en de tweede cyclus. Voor dergelijke programma's zouden de universiteiten aangepast inschrijvingsgeld moeten kunnen vragen. Wij gaan uit van eenzelfde redenering voor de investeringen.

De wijze van financiering van de investeringen gaat ons inziens niet op. Ze stemt immers niet overeen met de regeling getroffen voor de werkingsuitkeringen, vermits ze enerzijds het onderzoekscomponent volkomen mist en anderzijds niet uitgaat van het financieringsniveau van de voorbije jaren. De voorgestelde werkwijze zal bepaalde instellingen niet meer toelaten het bestaande en door de Ministerraad van 3 juli 1987 toevertrouwde patrimonium in behoorlijke voorwaarden in stand te houden. De PVV-fractie is voor de investeringskredieten zowel als voor de werkings- toelagen voorstander van een bevrozing van de huidige situatie gedurende vijf jaar. De vraag rijst hier welke garanties de overheid kan

bieden voor rechtszekerheid inzake de financiering. Met een ongewijzigde onderwijsbegroting stevent ons inziens de Vlaamse Gemeenschap, zoals ik al zei in de Commissie, ingevolge het te lang teren op het financieringssysteem voor Gewesten en Gemeenschappen, net zoals de Franse Gemeenschap regelrecht af op een financiële catastrofe. De gewaarborgde financiering voor 1992 — toevallig of niet ook het einde van de proportioneel samengestelde Executieven — strekt zich uit over een te korte periode. Die tijd is te kort om de financieringswijze te evalueren, ook al voorziet het ontwerp in aanvullende uitkeringen en investeringen tot in respectievelijk 1994 en 1996.

Ter elfder ure werd er nog een amendement ingediend door de Minister, dat wijzigingen beoogt in het beheer van de rijksuniversiteiten van Gent en Antwerpen. In dit verband kan ik niet weerstaan aan de verleiding de woorden aan te halen van Minister Coens die naar aanleiding van dit decreet talrijke interviews heeft weggegeven. De Minister zei onder meer het volgende : soms leek het erop alsof wij een toegeving deden, maar feitelijk kwamen we alleen terug op ons origineel plan. Einde citaat. Mijnheer de Minister, dat is een van uw merkwaardige uitspraken zoals wij er in de Commissie nog andere konden noteren. Collega's van de meerderheid, u hebt allen wel op een of andere manier uw gading in het ontwerp gevonden, maar ik stel u toch de vraag : Waar zijn we mee bezig ? Dit ontwerp heeft op zijn minst zestien versies gekend die via een gunstige wind bij mij zijn beland, maar misschien zijn er meer geweest.

Minister D. Coens : We zijn sinds verschillende jaren bezig met dit ontwerp. Het werd intern besproken in overleg met de universiteiten. Uiteraard zijn er verschillende versies geweest die het gevolg waren van aanpassingen, maar zelf heb ik maar één stuk aan de Executieve voorgelegd. Dit document werd dan nog in de Executieve en in de Commissie aangepast. Mijnheer Beysen, ik vind het nogal goedkoop over zestien versies te spreken, maar als u er behoefte

aan hebt dat steeds te herhalen, ga dan maar door. Voor mij is dat alleszins maar praat.

De heer W. Seeuws : Ik heb in elk geval maar één versie gezien.

Minister D. Coens : Geen enkel decreet is zo langdurig en uitvoerig in overleg met de universiteiten besproken als dit ontwerp. Nu spreekt u lichtzinnig over zestien versies. Mochten wij anders te werk zijn gegaan dan zou ik uw kritiek begrijpen.

De heer E. Beysen : Mijnheer de Minister, u bent te zelfzeker, maar ik heb vastgesteld dat uw grote zelfzekerheid in de Commissie enkele deuken heeft gekregen.

Minister D. Coens : Ik ben wel democratisch. Ik heb geluisterd ; wij hebben aanpassingen gedaan en blijven dat doen zolang zulks nodig en mogelijk is. Dat kunt u toch niet kwalijk nemen ?

De heer E. Beysen : Neen, ik neem dat niet kwalijk. Ik zeg alleen dat u misschien gelijk zou hebben gehad indien u niet zo offensief was opgetreden. Ik ben het niet die aan de vooravond van het kerstcees, zonder de goedkeuring van de Executieve, het onderwijsdecreet over de universiteiten openbaar heb gemaakt. Dat bent u geweest.

Minister D. Coens : Er waren op een bepaald ogenblik 16 versies zodat ik mij genoodzaakt zag . . .

De heer E. Beysen : Uw optreden is de aanleiding geweest van die 16 versies.

Minister D. Coens : Mijnheer Beysen, de historische waarheid is dat er diverse documenten waren en dat ik op een bepaald ogenblik heb gemeend zelf een voorstel aan de Executieve te moeten doen. Het is de enige keer dat dit gebeurd is.

De heer E. Beysen : Na het bekendmaken van uw eerste versie, zonder dat uw collega's van de Executieve daarvan op de hoogte waren, heeft u zich moeten onderwerpen aan een reeks versies.

Minister D. Coens : Het is juist om-

Coens

gekeerd. Wat u zegt is niet waar. Ik kan dat bewijzen.

De heer E. Beysen : U kan ook bewijzen dat uw collega's ingelicht waren over uw bedoelingen ?

Minister D. Coens : Neen, de interne documenten, dat is onze zaak. Op een bepaald ogenblik was ik verplicht, precies om dat wat u aanklaagt, met een eigen versie naar de Executieve te gaan. Dat is gebeurd, niet meer en niet minder. De waarheid heeft haar rechten.

Re **heer E. Beysen** : Wat het bijzonder decreet betreft heeft u opnieuw een amendement ingediend waarbij u ter elfder ure naar een aanpassing gaat inzake de beheersmodaliteiten, inzonderheid voor de Rijksuniversiteit Gent en in mindere mate voor het Rijksuniversitair Centrum Antwerpen.

Ik herinner mij een uitspraak van de rector van het RUCA, namelijk dat universiteiten die reeds met zware inspanningen worden geconfronteerd op het vlak van personeelsbeheer, bij dit decreet verplicht worden nieuwe aanstellingen te financieren. Ik neem aan dat die bepaling iets afgezwakt is naar aanleiding van de bespreking in de Commissie. (*Opmerking van Minister D. Coens*)

Het waren er oorspronkelijk meer, maar naar aanleiding van de besprekingen in de Commissie kon die passage gelukkig afgezwakt worden. Inderdaad, men was eens te meer geneigd om tot politieke benoemingen over te gaan, gespreid over de drie meerderheidspartijen. Men vraagt zich af wat de logica hiervan is. Ofwel geeft men de universiteiten volledige autonomie, ofwel geeft men die niet. Nu is het een autonomie waar het wantrouwen ingebakken zit. Ook de laatste aanpassing die u thans voorlegt blijft een aanfluiting van een decreet dat de autonomie van de universiteiten vastlegt. Het is het decreet inbouwen van het wantrouwen van de Minister van Onderwijs - u hebt dat trouwens toegegeven tijdens de besprekingen - tegenover de betrokken universitaire overheden.

Minister D. Coens : Zij hebben volledige autonomie.

De heer M. Van Peel : Wat uiteindelijk blijft, is het opnemen van de verantwoordelijk kheid.

De heer E. Beysen : Wij hebben een andere opvatting over het begrip autonomie en wij willen daar niet te veel pottenkijkers zien. Ik meen dat de universiteiten over het instrumentarium beschikken en de overheid heeft veel betere middelen om uiteindelijk de tering naar de nering te doen zetten dan het aanduiden van een beheerder en een adjunct-beheerder.

De heer M. Van Peel : Waren dat tot hiertoe pareltjes van gezond beheer ?

De heer E. Beysen : Dat waren tot nu toe zeker geen pareltjes van gezond beheer. Maar, de overheid heeft daartegenover middelen en ze moet die middelen dan ook maar durven aanwenden. Wat hier met het bijzonder decreet gebeurt noem ik noch min noch meer een gedirigeerde autonomie en van zulke gedirigeerde autonomie wil ik absoluut niets weten.

Mijnheer de Voorzitter, men kan de cruciale vraag niet uit de weg gaan of het niveau van het universitair onderwijs verbetert ingevolge de toepassing van het ontwerp van decreet dat wij bespreken. Met andere woorden, zal de student zich meer betrokken voelen bij de uitvoering van het decreet en vooral, zal de student een betere opleiding kunnen genieten ?

De studentenorganisaties hebben enkele maanden geleden luidruchtig geprotesteerd tegen de al te karig voorziene inspraakmogelijkheden die het ontwerp inhouden. Het protest verstomde, niet omdat aan de verzuchtingen van de studenten werd tegemoet gekomen, wel omdat de studenten zich nu volop dienen te concentreren op de naderende examens. Zoals de zaken nu staan zal dat studentenprotest niet hebben volstaan om meer inspraak af te dwingen. 1968 lijkt wel een heel ver verleden. Het is een gemiste kans om de stu-

denten de gelegenheid te bieden om mede verantwoordelijkheid op te nemen over het leven dat zij zelf, tijdens hun studententijd, leiden. Ik heb aan de toestand iets trachten te doen door het indienen van amendementen samen met mijn collega's van AGALEV. Wij zijn er echter niet in geslaagd verbeteringen aan te brengen.

Er werd wel gesleuteld aan structuren, aan financiering, aan spreiding van opleidingen, enzovoort. Wij hebben echter veel te weinig belang gehecht aan de vraag of de jongeren zich voortaan beter zullen geïntegreerd voelen in het universitaire leven en vooral of de jongeren voortaan beter zullen kunnen worden voorbereid op de maatschappelijke uitdagingen die hen in de toekomst te wachten staan.

Aan het einde van een lange lijdensweg gekomen, ik noem de besprekingen van het ontwerp inderdaad een lange lijdensweg, stellen we de vraag waartoe dit alles heeft gediend.

De Voorzitter : De heer Baldewijns heeft het woord.

De heer E. Baldewijns (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, namens de SP wil ik het ontwerp van decreet omschrijven als een degelijk, samenhangend, veel omvattend, evenwichtig en vernieuwend decreet. Omtrent dit decreet heeft uw Commissie voor Onderwijs en Vorming belangrijk werk verricht. De openbare behandeling ervan en de goedkeuring morgen, moeten een lange periode van discussies binnen en buiten deze Raad afsluiten.

Inderdaad, mijnheer de Minister, de diverse ontwerpen die in de voorbereidende fase opgesteld werden hebben stof gegeven tot vele discussies, tot harde standpunten, tot zelfs betogingen. Veelal worden evenwel enkel de meest spectaculaire knelpunten van het universitair decreet onderwerp van belangstelling in de media. Ik verwijs hier bijvoorbeeld naar de discussie rond de oriënteringsproef, het inschrijvingsgeld, de inspraak van de studenten en dergelijke. In deze voorbereidingsperiode heeft ook de

Baldewijns

SP zich op verschillende ogenblikken in het debat gemengd.

Graag schets ik nogmaals de krachtlijnen van ons standpunt, die wij ook op een persconferentie op 18 december 1990 hebben duidelijk gemaakt. Zo kunnen wij een balans opmaken.

Een nieuwe universitaire regelgeving is dringend noodzakelijk. De basiswetgeving inzake financiering van de universiteiten, de wetgeving op de academische graden enzovoort, zijn gedurende verscheidene decennia onaangeroerd gebleven. De basiswetgeving moet worden opgefrist en gemoderniseerd en moet tot doel hebben de Vlaamse universiteiten de mogelijkheid te bieden kwaliteitsonderwijs te blijven geven, zodat zij ook competitief blijven in een eenge maakt Europa.

Opbod tussen de universiteiten onderling moet worden vermeden. Het spreekt vanzelf dat een nieuw kaderdecreet zoals dit bij vele waarnemers in de universiteiten in mindere of meerdere mate argwaan heeft opgewekt. Het is ook normaal dat men als rechtstreeks betrokkene een dergelijke houding aanneemt en dat sommigen een dergelijke vernieuwing als bedreigend beschouwen. Toch is het positief dat wij ons niet hebben laten meesleuren in een uitzichtloze politieke en ideologische discussie over het universitair decreet. Om het ontwerp-decreet van deze bijkomende moeilijkheden te ontlasten hebben wij er zelfs voor gepleit een beperkte stijging van de financiële middelen voor de universiteiten toe te staan. De mini-expansie en de opheffing van de programma-stop uit 1982 mogen immers niet ten laste vallen van de huidige budgettaire middelen van de universiteiten. Het is ook belangrijk dat de leefbaarheid van alle universiteiten op financieel vlak wordt gewaarborgd.

Alle Vlaamse universiteiten hebben gerechtvaardigde specifieke eisen en verlangens. Als politieke partij die, net zoals alle andere politieke partijen, werd benaderd door verscheidene belangengroepen of universiteiten, hebben wij steeds geweigerd

voor één kapel te preken. Wij hebben vermeden de woordvoerder te zijn van één dossier of één universiteit. Het universitair decreet was immers een unieke gelegenheid om een oplossing te vinden voor de vele dossiers die betrekking hebben op verscheidene aspecten van het universitair beleid en leven.

Alle Vlaamse universiteiten moeten democratischer worden. Om tot een echte democratie in het universitair leven te komen hebben wij met enthousiasme gepleit om het overleg en de inspraak decretaal te garanderen. Dit betekent onder meer dat de studenten zeker worden betrokken bij het beleid en inspraak hebben in de materies die hen aanbelangen. Wij gingen zelfs zover te vragen of de nieuwe regeling opgenomen in artikel 61 geen stap achteruit betekent voor de vertegenwoordiging van de studenten. Het antwoord van de Minister heeft ons gerustgesteld.

Belangrijk is ook een grotere participatie aan het universitair onderwijs tot stand te brengen. Het spreekt vanzelf dat een democratische universiteit ook een democratisch toegangsbeleid veronderstelt. Een veralgemeende oriënteringsproef was voor de socialistische vanuit democratische overwegingen onaanvaardbaar. Wij verzetten ons immers tegen elk plan dat deelname aan het universitair onderwijs ontraadt. Wij zijn integendeel voorstander van meer positieve acties, degelijke informatie en alle initiatieven die kunnen vermijden dat te veel studenten uit lagere sociale, culturele en economische milieus de stap naar het universitair onderwijs niet durven zetten.

Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, de standpunten die wij oorspronkelijk ten opzichte van het nieuw universitair decreet aannamen kunnen nu aan de hand van het definitief ontwerp worden getoetst.

Ten eerste, uit het ontwerp blijkt dat met ingang van 1 oktober 1991 nieuwe universitaire structuren, duidelijke studiegebieden en opleidingen, een nieuw personeelsbeleid, een nieuw financieringsmechanisme en

de kwaliteitsbewaking, worden verzekerd.

Ten tweede, met ingang van het begrotingsjaar 1992 krijgen alle Vlaamse universiteiten bijkomende financiële middelen ten gevolge van de opheffing van de programma-stop en de mini-expansie die niet konden plaatsgrijpen ten laste van de huidige universitaire enveloppe.

Ten derde, de oriënteringsproef werd afgeschaft en vervangen door een veelheid van maatregelen die het aantal mislukkingen in het hoger onderwijs moeten verminderen en die er moeten voor zorgen dat de jonge studenten sneller vertrouwd geraken met het universitair studieniveau.

Ten vierde, de Vlaamse universiteiten worden democratischer dankzij de deelname van de volledige universitaire gemeenschappen aan het beheer van de universiteiten.

Mijnheer de Voorzitter, deze balans is voor onze partij globaal positief te noemen. Wij zijn ervan overtuigd dat dit decreet de Vlaamse universiteiten nieuwe instrumenten aanreikt om hun drievoudige opdracht, namelijk het academisch onderwijs, het wetenschappelijk onderzoek en de wetenschappelijke dienstverlening, optimaal te vervullen.

Mijnheer de Voorzitter, ik wil toch nog de aandacht van deze Raad vragen voor tien punten die ik uit de voorbije discussies onthield.

Ten eerste, er komt een nieuwe verhouding tussen het universitair onderwijs en de overheid. Het universitair onderwijs krijgt meer autonomie. De kwaliteit van dit onderwijs wordt nog meer verzorgd. Inderdaad, door dit decreet zal er vanwege de overheid minder controle zijn op de toepassing van de reglementen inzake personeelsbeleid, financiering, enzovoort, maar de kwaliteitsbewaking aan de universiteiten wordt ingevoerd. Dit is een van de heilzame gevolgen van het nieuwe onderwijsveld dat wij in Vlaanderen na de communautarisering betreden en waarbij men een gelijkaardige evolutie op alle onderwijsniveau's meemaakt, inzonderheid in de verhou-

Baldewijns

ding tussen de overheid en het gemeenschapsonderwijs. Ik zou zelfs durven zeggen dat deze nieuwe verhouding onderwijswereld-overheid, waarbij de onderwijswereld over meer autonomie, maar derhalve ook over meer verantwoordelijkheid beschikt, geen typisch Vlaams fenomeen is, maar zich zelfs internationaal' aftekent.

Ten tweede, de autonomie van de universiteiten moet bijdragen tot kwaliteitsverbetering en tot grotere efficiëntie van de instellingen op het academisch, pedagogisch en bestuurlijk vlak. Wij hebben hierbij het grootste vertrouwen in de academische wereld. Wij zijn ervan overtuigd dat het personeelskorps van onze universiteiten in zijn verschillende bevoegdheden en opdrachten er alleszins zal toe bijdragen dat Vlaanderen over een hoogstaand kwaliteitsniveau zal kunnen beschikken.

Ten derde, de universiteiten krijgen grotere verantwoordelijkheden inzake het vastleggen van de opleidingsprogramma's en inzake het bepalen van de inhoud van het universitair curriculum. In dit verband heb ik echter nog een fundamentele bedenking en vraag ik mij af of wij de kans niet hebben gemist deze opdracht te laten vervullen door een inter-universitaire opleidingscommissie, zodat alle universiteiten altijd en overal eenzelfde degelijk minimum-programma zouden bezitten zodanig dat de overgang voor de studenten nog vlotter zou kunnen verlopen en dat wij, dankzij deze degelijke minimum-programma's, overal kwalitatief hoogstaande diploma's kunnen garanderen.

Een vierde min-punt is dat volgens mij de leerkrachtenopleiding in dit decreet niet wordt geregeld. De Vlaamse Executieve en de Vlaamse Raad moeten dus ter zake dringend een degelijke regeling uitwerken. Dit is een van de grote uitdagingen voor de jaren negentig. Ik wil evenwel onderstrepen dat het niet enkel gaat om de universitaire lerarenopleiding, maar dat ook de opleiding voor het lange type, het pedagogisch hoger

onderwijs en het D-diploma, moeten worden herzien. Dit betekent dus dat men tot een globale herziening van de leerkrachtenopleiding zal moeten komen binnen een herwaardering van het lerarenambt. Dit houdt in dat tevens oplossingen moeten worden gezocht voor de recrutering van degelijke elementen om het beroep zelf attractiever te maken en in globo voor de financiering van de leerkrachtenopleiding.

Inzake de democratisering van het hoger onderwijs is de strijd nog niet gestreden. Sommige doelstellingen uit de zestiger jaren werden in vrij grote mate gerealiseerd. De Vlaamse deelname aan het universitair onderwijs is verbeterd, de deelname van meisjes is eveneens verbeterd, maar wij betreuen dat de toegang tot het onderwijs nog steeds klassegebonden is, dat de participatie van de minder gegoede groepen nog steeds onvoldoende is. Ook hier ligt een belangrijke opdracht voor de jaren negentig. Het universitair onderwijs moet worden ontsloten voor alle sociale klassen, niet alleen om de sociale ongelijkheid ongedaan te maken, maar ook vanuit een welbegrepen economisch belang. Het is immers een dwingende noodzaak dat alle talenten worden gemobiliseerd. Voor de democratisering van het onderwijs zijn de andere vormen van hoger onderwijs en de democratisering van het onderwijs in het algemeen uiteraard ook zeer belangrijk. De SP zal waar mogelijk ertoe bijdragen dat de verdere democratisering van het hoger onderwijs geen holle frase blijft, maar dat de toegang en het doorlopen van het hoger onderwijs binnen en buiten de universiteit op een concrete manier wordt verbeterd. Ik denk hier onder meer aan alle inspanningen om het studiebeurzenstelsel te verbeteren en om de overgang te vergemakkelijken tussen de richtingen van een bepaald onderwijsniveau, maar ook van buiten universitair onderwijs naar universitair onderwijs en tussen de verschillende richtingen onderling.

De overgang van het secundair naar het universitair onderwijs wordt via dit decreet en vooral via het actieplan verbeterd. Ik verwijs hiervoor naar

het verslag van de collega's Jos Bosmans en Verheyden, waarin het Tienpunten-actieplan wordt vermeld. Hierdoor wordt de informatie en de oriëntatie van de laatstejaarsstudenten van het secundair onderwijs verbeterd, wordt een betere begeleiding van de eerstejaarsuniversitairen voorzien en zal er via de Vlaamse Onderwijsraad een permanent onderzoek gebeuren en via de Vlaamse Executieve een rapportering naar de Vlaamse Raad. Over dit actieplan ben ik zeer verheugd.

De Europese dimensie in het universitair onderwijs wordt bevorderd op het vlak van het personeel, de studenten en de programma-inhouden. Ik dring er evenwel op aan dat de Vlaamse Raad geregeld op de hoogte wordt gehouden van de ontwikkelingen ter zake. Het ware allicht wenselijk dat de Minister na belangrijke debatten in de Europese Ministerraad aan de Commissie verslag uitbrengt, zoals dit vroeger reeds gebeurde.

Ook in het universitair onderwijs is rust geboden, vooral op het vlak van de financiering. Het kan niet dat men om de haverklap de financieringsregels wijzigt.

Bijzondere tevredenheid zou ik ook willen uitdrukken over de wijze waarop, dank zij het politiek akkoord, de universitaire structuren worden vastgelegd. Een positieve ontwikkeling kan nog wel worden verwacht. Het amendement van de heer Hancké en enkele Antwerpse collega's in de Commissie verzekerde er ons immers van dat Antwerpen nu de kans krijgt een eigen eengemaakte universiteit uit te bouwen. De politiek heeft de weg voorbereid, de daad is nu aan de Antwerpse academische wereld.

Naar aanleiding van dit decreet onderstreep ik nogmaals dat de problematiek van het hoger onderwijs buiten de universiteit, het hoger onderwijs van het lange type en het hoger onderwijs van het korte type, niet is geregeld, evenmin als de band met de universiteiten. Op dit vlak is er nog werk te presteren. Het decreet over het hoger onderwijs van het lange type kan hier reeds behulpzaam zijn. Nochtans ware het aangewezen, zoals ik reeds mededeelde tijdens de

Baldewijns

algemene bespreking in de Commissie, een meer globaal debat over het hoger onderwijs in het algemeen te voeren, opdat men de opdrachten en de doelstellingen van elke vorm van hoger onderwijs zou kunnen doorlichten en op basis daarvan de nodige decretale basis zou kunnen uittekenen. Dit is één van de zwakke punten van het decreet. Aan de relatie tussen de verschillende vormen van hoger onderwijs hebben wij, voorafgaandelijk aan dit debat, onvoldoende aandacht besteed.

Mijnheer de Voorzitter, sta mij toe om, naar aanleiding van dit decreet, een provincialistische reflex te vertolken. De integratie van de faculteit Toegepaste Economische Wetenschappen in het Limburgs Universitair Centrum wordt een realiteit. Samen met andere Limburgse instanties hebben wij hiervoor gedurende vele jaren geijverd. Wij hebben ons nooit laten afleiden of paaien door mogelijke varianten voor de universitaire uitbouw in Limburg. Door dit decreet worden, met ingang van het begrotingsjaar 1992, door de Vlaamse Gemeenschap bijkomende middelen en mogelijkheden ter beschikking gesteld van het Limburgs Universitair Centrum. Om de uitbouw van de faculteit Toegepaste Economische Wetenschappen te kunnen financieren, krijgt het LUC, gespreid over de periode 1991 tot 1996, belangrijke bijkomende middelen, zowel werkings- als investeringsuitkeringen en sociale toelagen. De integratie van de Economische Hogeschool Limburg in het LUC zal ongetwijfeld bijdragen tot de verbreding van het financieel en maatschappelijk draagvlak van de Limburgse universiteit. De leefbaarheid van het LUC wordt door deze integratie gegarandeerd. De Limburgse jongeren krijgen nu de kans om hun achterstand in te halen en de ganse Limburgse gemeenschap zal kunnen genieten van de uitbouw van onze universiteit. Nu wij de gelegenheid krijgen decretaal werk te leveren, roep ik alle Limburgers op om van dit LUC een kwalitatief hoogstaande universitaire gemeenschap te maken, die op pluralistische wijze wordt bestuurd.

Mijnheer de Voorzitter, wij kunnen tevreden zijn met de balans die ik tijdens mijn uiteenzetting heb opgesteld. Niet alleen onze politieke verantwoordelijkheid, maar vooral onze diepe overtuiging dat kwalitatief hoogstaande universiteiten essentiële raderwerken zijn in een gezonde maatschappij, hebben er ons toe aangezet het universitair dossier met meer dan gewone belangstelling te volgen. Ik hoop dan ook dat wij, als wetgever, hiermee de aanzet tot een verdere groei van een gedemocratiseerd en kwalitatief hoogstaand universitair onderwijs hebben gegeven.

Mijnheer de Minister, ik hoop dat de regeling voor de andere vormen van hoger onderwijs spoedig zal volgen. *(Applaus)*

De Voorzitter : De heer Van Durme heeft het woord.

De heer W. Van Durme : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, collega's, professor Etienne Vermeersch, gewezen decaan en lid van de Raad van Beheer van de RUG, gaf in De Morgen van 23 mei zijn mening over onderhavig decreet te kennen. De Onderwijsminister zal de tekst ongetwijfeld hebben gelezen en zal het met mij eens zijn dat de gebruikte taal ongemeen scherp is.

Professor Vermeersch schrijft onder meer dat de leden van de Vlaamse Raad bij het lezen van de ronkende zinnen van de Memorie van Toelichting denken dat zij geroepen zijn om het universitair onderwijs nu eindelijk vooruit te stuwen in de vaart der volkeren.

Vermeersch is van oordeel dat de leden van de Vlaamse Raad een twintig jaar geleden aangevat afbraakproces gewoon voortzetten. Hij is de mening toegedaan dat aan de noodlottige gang van zaken nog iets te verhelpen valt. De professor wil alleen beletten dat degenen die het decreet zullen goedkeuren later, als de teleurgang zich heeft voltrokken, kunnen zeggen : das haben wir nicht gewusst.

Harde taal voor een academicus, maar ons inziens terecht. Voor het eerst kan Vlaanderen op een zelfstandige manier een universitair be-

leid uitstippelen en kan de Vlaamse Raad zich uitspreken over de doelstellingen, de opdrachten en het organisatorisch kader van het hoger onderwijs. Nooit heeft echter de Raad de opdracht gekregen of genomen om de richting te bepalen waarin zij de top van het onderwijssysteem wil laten evalueren.

Sommigen, waaronder vertegenwoordigers van studentenorganisaties, beweren dat het Mega-decreet voor een groot gedeelte met de pen van de rectoren werd geschreven. De herhaalde contacten tussen de Onderwijsminister en de rectoren leidde tot een persoonlijke relatie, waarin de neiging tot regelingen onder vier ogen gemakkelijk aan bod komt. Vanzelfsprekend wilde elke rector zo veel mogelijk middelen en mensen voor de eigen universiteit uit de brand slepen. Het is overigens onverklaarbaar dat universitaire organen zelden of nooit betrokken werden in de consultaties, laat staan om advies gevraagd. Waarom werd de Raad van Bestuur of de Academierraad van elke universiteit niet gehoord of geraadpleegd ?

De Executieve kan de indruk niet wegwissen dat de consultaties wel sterk selectief gebeurden. In plaats van een democratische en open raadpleging te organiseren werden in besloten cénakels de beslissingen genomen. Vooraleer het decreet aan de Vlaamse Raad werd voorgelegd, was het ontwerp als het ware vergrendeld door een politiek akkoord. Zoals de grote partijen het ideologisch evenwicht in het onderwijs regelden met het Schoolpact, zo hebben de meerderheidspartijen nu ook het universitair onderwijs in een keurslijf gedwongen.

Het akkoord inzake de universitaire expansie is weinig enthousiast en met gemengde gevoelens onthaald. Wie benadeeld wordt, wijst het krachtadig af, wie er baat bij heeft, zwijgt in alle talen. Wij kunnen ons bijvoorbeeld goed voorstellen dat de Universiteit van Gent niet gelukkig is met de inrichting van een kandidatuur Toegepaste Wetenschappen die in haar achtertuin wordt ingericht. Het AGALEV-standpunt met be-

Van Durme

trekking tot de universitaire expansie is duidelijk : de Groenen vragen een objectieve analyse door een onafhankelijk studiebureau van de programmatiebehoeften binnen het gehele hoger onderwijs in Vlaanderen.

Het decreet wil het universitair onderwijs rationaliseren. Professor Vermeersch noemt dit de politiek van het telraam. Men maakt de financiering van studieopleidingen afhankelijk van studentenaantallen, zodat het gevaar bestaat dat de universiteiten richtingen die niet opbrengen afvoeren. Hiermede volgt de universiteit sommige hedendaagse tendenzen : wat geen onmiddellijk voordeel oplevert, wordt als zinloos of balast beschouwd.

Rationalisatie is nodig maar moet vertrekken van de idee van het behoud van waardevolle opleidingen. Het behoud kan verzekerd worden door samenwerking tussen de universiteiten, waarbij eenieder het recht heeft te studeren zonder van hem of haar een wereldbeschouwelijke opleiding wordt verwacht of opgelegd. De Groenen menen dat voor elke studierichting een pluralistische opleiding moet worden gegarandeerd, carrièremogelijkheden inbegrepen. Waar nodig moeten universitaire pluralistische studierichtingen worden voorzien. In dergelijke richtingen gebeuren de benoemingen via de gezamenlijk betrokken faculteiten en de VLIR.

De inspraak van universitair personeel en studenten in het beheer en het bestuur aan de universiteiten is minimaal te noemen en is volgens het ontwerp van decreet betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap in feite onbestaande. Er is wel een studentenraad voorzien die echter louter een adviserende functie heeft. Overleg is zeker geen inspraak en nog minder uitspraak. De deelname aan het universiteitsbestuur moet een decretaal recht zijn voor studenten en personeel.

Vertegenwoordiging met stemrecht in het universiteitsbestuur betekent dat vanuit de Vlaamse Raad een duidelijk signaal wordt gegeven in de

richting van de interne democratisering van de universiteit. De Groenen betreuren dat een materie die reeds decennia lang door de studenten als een voorname eis werd gesteld gewoonweg genegeerd wordt. Artikel 62 is een flauw afkooksel van de gedroomde inspraak van de studenten in de instelling waarvan zij de belangrijkste componenten zijn. Met het woord overleg kan men alle kanten uit. Wij vrezen dat het een vrijblijvende bedoening wordt. Volgens de studentenorganisatie LOKO zouden overigens de Gemeenschapsminister en de Vlaamse Executieve op eerdere toezeggingen met betrekking tot de inspraak zijn teruggekomen.

De kwaliteitszorg van het hoger onderwijs is geen overbodige luxe. Het decreet wil de notie kwaliteitsbewaking invoeren, zowel in het academisch onderwijs, het wetenschappelijk onderzoek, de wetenschappelijke dienstverlening en het universitair management. Tot op heden werd in Vlaanderen, in tegenstelling tot een aantal buurlanden, aan kwaliteitsbewaking weinig aandacht geschonken. De universiteiten kennen geen inspectie die de kwaliteit van onderwijs en onderzoek onder de loep neemt. Voor AGALEV heeft de overheid het recht en de plicht de kwaliteit te bewaken. Deze kwaliteitszorg moet zich uitstrekken over de globale universitaire opdracht. De bepalingen omtrent deze materie moeten worden gekoppeld aan de financieringsvoorwaarden. In het ontwerp van decreet wordt de kwaliteitscontrole niet volledig ingevuld. De procedure en de modaliteiten worden weer eens naar de toekomst verschoven. De Executieve wacht op voorstellen van de VLIR.

De industriële revolutie deed de behoefte aan hooggeschoolde arbeidskrachten gevoelig toenemen. Als gevolg hiervan nam de universitaire expansie enorm toe. De politici keurden de expansiewetten goed zonder voldoende oog te hebben voor de gevolgen. In 1971 werd dan ook stevig aan de rem getrokken door het invoeren van de financieringswet, gericht op rentabiliteit en soberheid. De universiteiten werden uitsluitend gefinancierd op basis van het aantal

studenten. De mens- en maatschappijwetenschappen kregen minder geld dan de natuur- en toegepaste wetenschappen. De inschrijvingsgelden werden in 1972 gevoelig verhoogd en in 1975 werd een benoemingsstop afgekondigd.

Voor de Gentse Rijksuniversiteit waren de beslissingen van de overheid catastrofaal. In de jaren zestig werden aan de RUG jaar na jaar kaderuitbreidingen toegekend. De financieringswet van 1971 legde de universiteiten normen op waardoor aan de RUG 526 van de 1.834 statutair aangeworven administratieve en technische personeelsleden overtalig werden. Sindsdien vloeit het ATP zonder vervangende tewerkstelling af. Tot 1982 werd het overtalig verklaard personeel gesubsidiëerd door het toelagesupplement. Deze toelage volstond echter niet om de toenemende loonlast te dragen en de universiteit werd verplicht tot een wervingsstop en het overhevelen naar het ATP van kredieten bedoeld voor onderwijzend en wetenschappelijk onderzoek.

Tot overmaat van ramp werd binnen een bij genummerd koninklijk besluit opgelegd saneringsplan 1983-1989 het toelagesupplement afgeschaft. Professor Vermeersch noemt deze operatie een hold-up, vooral omdat de afschaffing van het toelagesupplement gepaard ging met het blokkeren van de forfaitaire kostprijs per student, het niet-subsidiëren van de studenten van nieuwe richtingen en de tijdelijke afschaffing van investeringskredieten.

Hoewel het besparingsplan correct werd uitgevoerd, bracht het geen oplossing voor de financiële problemen. Onder zware politieke druk maakte de Raad van Beheer van de RUG gebruik van de mogelijkheid die door de programmawet van 29 december 1990 werd geschapen. Administratief, technisch en wetenschappelijk personeel wordt gedurende de eerstvolgende vijf jaar vanaf de leeftijd van 60 jaar met vervroegd pensioen gestuurd.

Zes faculteitsraden verspreidden recent een motie waarin zij eisen dat de Raad van Beheer alsnog op zijn

Van Durme

beslissing terugkomt. De raden menen dat, naast de menselijke en financiële gevolgen voor het betrokken personeel, de beslissing nefast is voor de werking van de universiteit. Zij stellen dat het wegsturen in de loop van de komende vijf jaar van 315 personeelsleden het onderwijs, het onderzoek en de dienstverlening wezenlijk aantasten.

Alsof dit nog niet genoeg demotiverend werkt, wordt de toestand van 1971, belast met de maatregelen van 1982, definitief bestendigd in het decreet door het bedrag van de forfaitaire werkingsuitkeringen te baseren op de situatie in 1991. De Groenen ondersteunen de eis dat de onderlinge verhouding van de forfaitaire bedragen deze moet zijn van de werkings- en investeringsuitkeringen in 1980 of 1981.

In een brief aan de Vlaamse Raad, ondertekend door de leden van de Raad van Beheer van personeel en studenten, lezen wij : Duidelijk is dat door de overheid geen enkele inspanning werd geleverd om haar eigen universiteit voor haar autonomie een eerlijke startplaats te gunnen. Einde citaat. Door het ongewijzigd goedkeuren van de voorliggende decreten zijn de leden van de Vlaamse Raad mede verantwoordelijk voor de dreigende teloorgang van de Gentse universiteit. Als er niets aan de voorgenomen wetgeving gewijzigd wordt, kunnen wij met professor Vermeersch zeggen : We weten nu dat de situatie van de RUG nooit meer beter wordt. Einde citaat.

Er is meer aan de hand met de RUG dan op het eerste gezicht blijkt. De in vroegere versies van het ontwerp van bijzonder decreet voorziene top van de RUG-administratie, bestaande uit een algemeen beheerder, een adjunct-beheerder en drie opdrachtgevers, betekende een regelrechte aanfluiting van het politiek fatsoen.

Officieel zegt men wel dat wanbeheer de reden is van de uitbreiding van de administratieve top en van zijn aanstelling door de Executieve. In feite gaat het om politiek, schrijft het doorgaans goed ingelichte weekblad

Knack. Nu ja, men moet niet goed ingelicht zijn om dit te veronderstellen, wel om het verhaal uit de doeken te doen over de manier waarop de overheid tot dergelijke beslissingen komt. Hevig verzet van het professorenkorps leidde in allerijl tot een vierde versie van het zogenaamde kleine decreet, waarin nog enkel sprake is van twee beheerders en drie opdrachtgevers. Nieuw was ook dat het vijftal aangesteld wordt door de Raad van Beheer, mits goedkeuring door de Executieve, kwestie van zeker te zijn de juiste mensen op de juiste plaats te hebben. De factuur van de voorziene administratieve top wordt aan de reeds noodlijdende universiteit gepresenteerd. Op het laatste ogenblik werden, na een bezoek van een delegatie van de RUG aan de onderwijsministers, de plooiën enigszins glad gestreken.

Minister D. Coens : Er is maar één Onderwijsminister, mijnheer Van Durme.

De heer W. Van Durme : Ik meen dat de delegatie ontvangen werd door uzelf als Onderwijsminister en door de heer Van den Bossche.

Minister D. Coens : Dat is iets anders. Wij werken wel samen, maar daarom is er nog geen sprake van een herverdeling van de bevoegdheden.

De heer W. Van Durme : De delegatie bevestigde dat alle psychologische moeilijkheden van de baan zijn.

De heer R. Van Hooland : Wat bedoelen zij daarmee, mijnheer Van Durme.

De heer W. Van Durme : Wel, dat alle psychologische moeilijkheden van de baan zijn.

De heer R. Van Hooland : Ik hoor u wel maar ik wil weten wat ze met die uitspraak bedoelen.

De heer W. Van Durme : U bent professor, mijnheer Van Hooland. U kan die vraag dus best stellen aan uw collega's. Het ging dus precies alleen over psychologische moeilijkheden.

Minister D. Coens : Heeft AGALEV ook een eigen standpunt, behalve de overname van kritiek ? U hebt zich

tot nog toe beperkt tot het doornemen van lectuur die ik ook ken. Wij ontvangen immers allemaal veel lectuur. Maar ik was zo aan het uitkijken naar het originele AGALEV-standpunt, verschillend van de inhoud van brieven van bepaalde stellers die door iedereen kunnen worden gelezen. Ik heb dat standpunt nog niet gehoord en heb nochtans geen woord gemist van wat u hebt gezegd.

De heer W. Van Durme : Mijnheer de Minister, ik zal u alle documenten van de Groenen omtrent het onderwijs laten geworden.

Minister D. Coens : Om brieven af te lezen moet u niet naar hier komen, Mijnheer Van Durme.

De heer J. Geysels : De macht heeft natuurlijk altijd gelijk, mijnheer de Minister.

Minister D. Coens : Neen, ik luister.

De heer R. Van Hooland : Wat is uw specifiek voorstel voor de beheersstructuur van de Gentse universiteit, mijnheer Van Durme ?

De heer W. Van Durme : Die top van vijf was er op dit ogenblik zeker niet nodig.

De heer R. Van Hooland : Dat had ik wel begrepen, maar wat is uw alternatief.

De heer W. Van Durme : Wij zouden de toestand gelaten hebben zoals hij was. Men beweert wel dat er sprake was van slecht beheer, maar men weet tevens dat de administrateur-generaal zijn werk goed heeft gedaan.

De heer R. Van Hooland : U bedoelt wellicht de laatste ?

De heer W. Van Durme : Ik wil geen namen noemen.

Minister D. Coens : Vindt u de beheersstructuur zoals die bestond goed ?

De heer W. Van Durme : Ja ik vond die goed.

Minister D. Coens : U vond die goed... En het resultaat ook ?

De heer W. Van Durme : Het resultaat van het beheer, mijnheer de Minister, wordt toch in hoofdzaak beïnvloed door de reeks maatregelen die ik hebt opgenoemd.

Minister D. Coens : Neen, u moet zich houden aan de vaststelling van de feiten. Kent u het organigram van het RUG-beheer ?

De heer W. Van Durme : Men heeft het besparingsplan correct uitgevoerd, met alle gevolgen vandien voor de Rijksuniversiteit van Gent.

Minister D. Coens : Daarover wil ik op basis van cijfers met u van gedachten wisselen, mijnheer Van Durme. Ik volg die zaak al sinds 1981.

De heer W. Van Durme : Ook in de Commissie hebt u dat al verscheidene keren gezegd, mijnheer de Minister.

Minister D. Coens : De RUG is inderdaad mijn zorgenkind. Toch geloof ik in de autonomie, met de verantwoordelijkheid, en daarvoor moet er iets aangepakt worden op het niveau van de beheersstructuur.

De heer W. Van Durme : Mijnheer de Minister, u heeft dat in de Commissie ook gezegd.

Minister D. Coens : Inderdaad, ik heb toen die zaak van 1981 aangehaald. Dat was mijn zorgenkind. Ik geloof in de autonomie en daarbij hoort ook de verantwoordelijkheid. In geval de decanen niet met ontslag hadden bedreigd zou er geen jota veranderd zijn inzake de benoeming van beheerders en opdrachtgevers aan de RUG.

De heer J. Loones : Mochten onze amendementen er niet zijn geweest zou de toestand er totaal anders uitzien. Immers, het gaat hier toch om een bijzonder decreet.

De heer W. Van Durme : Op 28 mei — dus vandaag — diende de Gemeenschapsminister amendementen in om de regeling inzake beheerders en opdrachtgevers drastisch te wijzigen. Het bewijst nogmaals dat de decreten betreffende de universiteiten niet grondig genoeg werden voorbereid en dat de rechtstreeks betrokkenen niet altijd werden geraadpleegd.

Het is tekenend dat wijzigingen slechts mogelijk werden na sterke druk of onder dreiging van ontslagname.

Minister D. Coens : Ik verwijs naar het overleg dat ik met de hoogste instanties van de RUG heb gehad. Tijdens het voorbije jaar ging geen week voorbij dat ik geen verantwoordelijken van de RUG heb ontmoet.

De heer W. Van Durme : De Groenen kunnen zich niet in de voorliggende decreten erkennen, waarin weliswaar positieve accenten vervat zijn, maar waarin de negatieve aspecten voor ons te omvangrijk zijn.

Minister D. Coens : De goede aspecten heeft u niet vermeld.

De heer W. Van Durme : Mijnheer de minister, ik heb deze wel vermeld.

Minister D. Coens : Evenwel niet voldoende.

De heer W. Van Durme : Naast de positieve aspecten zijn er voor ons te veel negatieve aspecten aanwezig.

AGALEV zal dan ook de ontwerpen van decreet niet goedkeuren. (*Applaus bij AGALEV*).

De Voorzitter : De heer Van Peel heeft het woord.

De heer M. Van Peel (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, geachte collega's, ik zal in mijn naam spreken en niet namens Knack of professor Vermeesch.

In deze algemene bespreking beperk ik mij tot enkele punten, die mij speciaal ter harte gaan.

De heer A. Denys : U spreekt dus niet namens uw fractie.

De heer M. Van Peel : Jawel, mijnheer Denys, namens de fractie, evenwel in behoorlijke afspraak met collega Moors, hebben wij de materie van deze ruime algemene bespreking verdeeld.

Ik wil ingaan op een aantal bijzondere aspecten. Ik dien toch mijn bijzondere waardering uit te spreken over

het vele en goede werk dat in dit decreet zit vervat.

Op een heldere en overzichtelijke wijze worden tientallen universitaire beleidsfacetten wettelijk geregeld. Bovendien gebeurt dit op een erg evenwichtige manier, met respect voor soms tegenstrijdige, academische, regionale en levensbeschouwelijke verzuchtingen.

Mijnheer de Minister, soms werd — ook in dit halfroond enkele uren geleden — gespot met de vele sneuvelteksten, de vele versies van het decreet, die circuleerden, de jacht op versie zoveel, de trots in betrokken middens dat men reeds versie twaalf had en de collega's nog maar versie elf, enzovoort. Dat verwijt wordt volstrekt ten onrechte gemaakt. Immers, aan politici wordt soms verweten in ivoren torens politiek te bedrijven zonder veel participatie van de betrokkenen of zonder veel luisterbereidheid. Dat is één van de veel voorkomende klachten tegen onze bedrijvigheid. Of, we horen vaak oproepen over de noodzaak aan grote maatschappelijke debatten, die er vaak op gericht zijn te beletten dat concrete hete hangijzers hun beslag krijgen.

De heer A. Denys : De heren De Batselier en Van den Bossche hebben de eigen bereidheid van de heer Coens aangevallen.

De heer M. Van Peel : Indien ik nog even mijn redenering mag afmaken zal ik aantonen dat wat u zegt op zand berust.

De heer A. Denys : U dient dan toch de oppositie geen verwijten te maken.

De heer M. Van Peel : De voorontwerpen hebben de verdienste dat zij een ruim maatschappelijk debat — dus niet alleen op politiek vlak — op gang hebben gebracht en de participatie garanderen.

Ik wil enkel waarschuwen voor het feit dat wij ons ervan bewust moeten zijn dat de milieu's op academisch niveau, gezien hun positie bovenaan de maatschappelijke ladder, efficiënter lobbyen en meer invloed en macht hebben dan minder geprivile-

Van Peel

gieerde milieu's. De totstandkoming van dit decreet kan als voorbeeld worden gesteld voor het realiseren van goed wetgevend werk. Ik wil er enkel voor waarschuwen dat zulks niet enkel voor de hoger gesitueerde maatschappelijke groepen het geval zou mogen zijn.

De heer R. Van Hooland : Dat is juist. Ik betreur het echter dat de politici in het algemeen in dit dossier ongunstig werden afgeschilderd ondanks dat er voor dit voorbeeldig tot stand gekomen werk voldoende inspraak van en overleg met de betrokkenen was, zodanig zelfs dat er verschillende versies ontstonden vooraleer het definitieve ontwerp van decreet gestalte kreeg.

De heer M. Van Peel : Het is nu eenmaal ons lot en onze taak om knopen door te hakken nadat wij met tegenstrijdige belangen en verzuchtingen werden geconfronteerd. Ik til niet zo zwaar aan de ongunstige politieke uitstraling die daarvan het gevolg is.

Een van de aspecten van dit decreet is de kwaliteitsbewaking. Het is de Commissie opgevallen dat er een grote discrepantie bestond tussen de tekst over de kwaliteitszorg in de Memorie van Toelichting en de uitwerking ervan in de artikelen van het decreet. Tegenover de ruimere beslissingsbevoegdheid en de grotere bestedingsvrijheid die dit decreet voor de universiteiten bevat, staat dat de overheid eisen mag stellen aan de kwaliteit van het onderwijs en het onderzoek. Dit was één van de uitgangspunten.

Er bestaat verder geen tegenspraak tussen de grotere responsabilisering enerzijds en het afleggen van rekening over het zo efficiënt mogelijk gebruiken van de gemeenschapsmiddelen anderzijds. Er werd ook gezegd dat tot nu toe, in tegenstelling met het buitenland relatief weinig aandacht werd besteed aan kwaliteitsbewaking, ook door de universiteiten zelf.

Er werd trouwens herinnerd aan het standpunt van de VLIR in 1985 toen

deze erop gewezen heeft dat het nodig was te groeien naar zwaartepunten of Centers of Excellence in Europa zowel in de wetenschappsbeoefening als in het onderwijs. Daarvoor moeten er zich disciplinaire accentverschillen tussen de universiteiten ontwikkelen.

Er werd tevens opgemerkt dat de Europese eenheidsmarkt de internationale concurrentie, vooral op het domein van de voortgezette academische opleidingen, zal verscherpen. Taakverdeling wordt een must en daartoe moet de overheid over de vereiste kwalitatieve en kwantitatieve gegevens beschikken. Er werd ook met enig gevoel voor understatement in de Memorie van Toelichting onderstreept dat het label universitair in universitaire kringen soms wordt gelijkgesteld met kwaliteitsvol. Die stelling kan echter onmogelijk op alle domeinen worden volgehouden.

In tegenstelling tot dit krachtig pleidooi voor een doorgedreven kwaliteitszorg vonden wij in het ontwerp-decreet een merkwaardig zwakke uitwerking ervan. Hetzelfde kan trouwens worden gezegd over de interuniversitaire samenwerking. Dit was misschien een schaduwzijde van de loffelijke werkwijze bij het tot stand komen van dit decreet, waarbij de betrokkenen grondig werden geraadpleegd en aandachtig beluisterd, wat geleid heeft tot het involgen van al te corporatistische reflexen van universitaire instellingen, althans van sommige.

Bij artikel 11 stellen we vast dat bij de bepaling van de opleidingsprogramma's elk spoor van interuniversitaire samenwerking zorgvuldig werd gewist. Ondanks de retoriek die eraan werd besteed in de Memorie van Toelichting kwam de kwaliteitsbewaking in de artikelen 122, 123 en 124 er wel erg dunnetjes uit. De interne beoordeling van de universiteiten zelf verloopt zoveel mogelijk in samenwerking met andere universiteiten. Wij waren zo realistisch om dit in de Commissie te lezen als wellicht niet. De externe beoordeling door deskundigen werd facultatief. Ze kon worden georganiseerd. De zogenaamd onafhankelijke deskundi-

gen kwamen er na een VLIR-advies. Als er geen gevolg werd gegeven aan een eventuele waarschuwing na een eventuele beoordeling door een eventuele commissie, verzendt de Executieve de openbare verslagen voor passend gevolg aan de Vlaamse Raad, ondanks zijn eerbiedwaardigheid niet direct een instantie die hiervoor is ingesteld of uitgerust.

Dit ging echt te ver. Het is de plicht van de wetgever om in te grijpen als om het even welke maatschappelijke sector — dus ook de universiteiten — zich menen te kunnen onttrekken aan elke vorm van controle over wat met de hen, terecht, toegestoken belastinggelden wordt aangericht. Deze controle mag zich niet richten op hoe en waarover onderwijs en onderzoek wordt verricht maar louter op een beoordeling van de kwaliteit van de output ervan. Elk onderwijsniveau in Vlaanderen wordt uitvoerig geëvalueerd, begeleid, geïnspecteerd. Daartegenover is de academische vrijheid reeds enorm groot, dat is goed, maar een minimale doch efficiënte kwaliteitscontrole is ook hier onontbeerlijk. Niemand in de Commissie heeft dan ook tegen mijn amendement gestemd dat ertoe strekt een onafhankelijke commissie van deskundigen geregeld een rapport over de kwaliteit van het universitair onderwijs te laten opstellen. Dit rapport zal niet alleen openbaar zijn, maar de Executieve kan er, in voorkomend geval, een sanctionering op het vlak van de financiering aan verbinden. Ik denk dat de Commissie daarmee op een essentieel punt het voorliggende ontwerp heeft verbeterd.

Ik wens ook nog te spreken over de toegang tot de universiteit. In tegenstelling tot het vorige is dit een thema waarbij ik moet betreuren dat de druk vanuit de universitaire middens, studentenmiddens maar zij niet alleen, en de politieke exploitatie van die contestatie, geleid heeft tot een minder goede regeling dan ik had gehoopt. Wij kennen allen het erg oude probleem van het onaanvaardbaar hoog misluktingspercentage in het eerste jaar, gekoppeld aan een unanieme verwerping, waar ik achtersta, van elke dwingende selectieproef of

Van Peel

numerus clausus-gedachte. Toch was mijns inziens de stevig onderbouwde idee van een — in zijn resultaten overigens vrijblijvende — oriënteringproef een moedig en wellicht zelfs efficiënt begin van oplossing voor dit probleem. Ik heb mij, misschien samen met de Minister, geërgerd aan de vele, bewust verkeerde interpretaties hiervan en aan de demagogische exploitatie die hierrond werd opgezet. Ik blijf dus betreuren dat het voorliggende actieplan om meer mislukkingen te vermijden geen verplichte oriënteringsproef meer bevat, verplicht wat zijn instelling betreft, niet inzake het involgen van de resultaten, en alleen bestaat uit een reeks maatregelen die allemaal samen nog niet het effect, vrees ik althans, van een dergelijke proef zullen sorteren. Wij zullen dus geconfronteerd blijven met een erg duur en een erg studentenvriendelijk systeem, met name selectie door massale mislukking in het eerste jaar. Mocht ik nog studentenleider zijn dan zou ik dat hebben aangeklaagd en niet de allereerste ernstige maatregel die hieraan probeerde te verhelpen zonder de toegang voor gelijk wie dan ook te bemoeilijken.

Mijnheer de Voorzitter, ik wil graag nog even ingaan op de toestand van de Antwerpse universiteit na de goedkeuring van deze decreten.

De Antwerpse universiteit is een mysterie zoals — vergeef mij de vergelijking — de Heilige Drievuldigheid. Zij is drie in één en één in drie. Het mysterie kan niet worden begrepen, zoals de Heilige Augustinus moest ondervinden. Wij kunnen er alleen in geloven.

De ontstaansgeschiedenis van de Antwerpse universitaire instelling maakt evenwel veel duidelijk. De eendrachtige Antwerpse politieke, economische en sociale wil om te groeien tot een volwaardige universiteit hield rekening met de historisch gegroeide levensbeschouwelijke en institutionele diversiteit. Er werd een formule sui generis uitgewerkt die de grote verdienste had dat Antwerpen in minder dan twintig jaar kon uitgroeien tot de derde grootste universiteit in Vlaanderen.

Er werd dan ook unaniem krachtig gereageerd toen in één van de voorvoorontwerpen — overigens tegen de geest van het decreet in — werd voorzien in een onaanvaardbare beperking van de programmeermogelijkheden en een grondige discriminatie werd ingevoerd ten opzichte van de zogenoemde volledige universiteiten. Dit protest had gelukkig tot gevolg dat die grote hypotheek op de Antwerpse universitaire uitbouw werd gelicht. Even eensgezind hebben alle fracties hun instemming betuigd om in dit decreet de groei naar eenwording te stimuleren. Uitbreiding van de onderwijsbevoegdheid wordt gegarandeerd indien de Antwerpse universitaire instellingen een overeenkomst bereiken over een nieuwe structuur, vertegenwoordiging, financiering en programmatie.

Het woord is nu aan de Antwerpse universiteiten. De politieke wil heeft tot realisaties geleid die echter slechts voorwaardenscheppende teksten zijn. De echte stappen moeten worden gezet door de instellingen zelf. Wij moeten erkennen dat wij daar tot nog toe niet veel van gezien hebben. Door het decreet van 1978 op het Gemeenschappelijk Bureau Universiteit Antwerpen was een nauwe samenwerking mogelijk. Wij hebben daar echter weinig van gemerkt. Wat zal de impact zijn van dit decreet ?

Wordt het niet hoog tijd om een onderscheid te maken tussen een uniek pluralistisch samenwerkingsverband en de rigide rekenkundige vormgeving ervan ? Wordt het niet hoog tijd om onmiddellijk tot samenwerking over te gaan op die vlakken waar het reeds kan ? Wordt het niet hoog tijd na te gaan waar respect voor de historisch gegroeide structuren omslaat in verwondering over anachronismen ? Wordt het niet hoog tijd te erkennen dat de vraag naar het studiegebied Toegepaste Wetenschappen wordt gehypothekeerd door voor niet-Antwerpenaars onverklaarbare fenomenen zoals drie rectoren in de VLIR en twee faculteiten Economische Wetenschappen, ook al hebben deze fenomenen in feite niets met elkaar te maken ? Wil men ook inzien dat de in dit decreet ingebouwde garantie voor de UIA, de 51 miljoen

extra voor de financiële gezondmaking van het RUCA, de in het bijzonder decreet voorziene grote beheersautonomie van een zelfstandig RUCA ook stuk voor stuk bijdragen zijn tot het opruimen van de hinderpalen op de weg naar grotere samenwerking ?

Mijn conclusie over het Antwerps verhaal is dat politici van alle strekkingen — en niet alleen Antwerpenaars — alles hebben gedaan wat in hun macht lag om de voorwaarden te creëren voor een nog grotere Antwerpse universitaire bloei. Als deze kansen niet gegrepen worden door de academische wereld is dat niet alleen bijzonder jammer voor onze regio, maar zal dit wellicht ook tot gevolg hebben dat nieuwe vragen aan de overheid weinig gehoor zullen vinden. (*Applaus*)

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De Voorzitter : Dames en heren, wij hebben vandaag al flink gewerkt. Er zijn geen andere ingeschreven sprekers meer in het halfroond aanwezig. Ik stel dan ook voor onze werkzaamheden hier te onderbreken. Er zijn nog acht sprekers ingeschreven voor dit debat. Die kunnen morgenvroeg van tien uur af het woord voeren.

De vergadering is gesloten.

— *De vergadering wordt gesloten om 16.15.*